

REVISTA PER A NOIES

36 pàgs.

Redacció i administració: Canuda, 11, 1.—Barcelona

40 cènts.

NUMERO EXTRAORDINARI DE NADAL

—
que
enli
que
de
ens
seu
qui
i ta
P
prés
prés
per
i l'o
ben
trion
elen
païs
l'un
i plà
T
Ja t
a le
mun
gere
ha c
van
com
C
enso
An
les s
tadar
Le
la To
al fir
mag
Mire
i sôn

LA NURI us desitja que passeu bones festes i moltes felicitats en el proper any.

Així mateix us ofereix el nou domicili, CANUDA, 11, 1.

ALBADES

Ja ve la Nit de Nadal!

Les seves hores inefables són tan plenes de claror... que tota la Nit serà com una llarga Albada!...

Com podria ésser l'hora meua, l'alba d'aquesta Nit enlluernadora?... No hi haurà aquella remor de les ombres que em desvetlla abans del moment imprecís i tremolós de la llum primerenca?... No! És una Albada única, qui ens porta quelcom diví en les ales del seu ambient; el seu prodigi respon a la candorosa ingenuïtat humana, qui cerca la pura emoció en les coses naturals, senzilles i també petites!...

Per glorificar el més gran esdeveniment universal, després de la Creació; el més transcendental, abans i després de vint centúries; el que mai pot ésser oblidat, perquè ve a posar sobre el món, dolent i caduc, el perdó i l'esperança en un somriure; per tot això, aquesta Nit, benaurada, és tota simplicitat i alegria; perquè en ella triomfen totes les coses humils, des de les hores i els elements, els astres i el color, allò qui pot asserenar el paisatge arreu; tots els aspectes de la vida natural de l'univers, que així prenen un nou prestigi i un ritme serè i plàcid de plenitud assolida...

Trenc d'alba, la més matinerana, alba de mitja Nit!... Ja toquen les campanes, deixondides, com una pregària, a les viles; com una cançó de festa pels camps; l'eco muntanyenc les fa més sorolloses i vibrants; més lleugeres i més melòdiques també; és la llur onda sonora que ha de pujar als cims; pels espais... i al lluny; és que van fent-se més clares aquestes veus de metall i ens commouen... místicament!...

Callaven sempre, des del toc d'oració, i tenien l'ànima ensofida de vellúria, de tant silenci i de tantes absoltes!...

Ara reviu i canten, joïoses, a la Nit, bo i despertant les solituds camperoles; apaïgant les estridències ciutadanes...

Les campanes han posat una vibració entre el Cel i la Terra; com un panteig del cor humà qui s'enlaira fins al firmament estelat, i d'allò i d'això en fes una sola cosa magnífica, immensa i radiant!...

Mireu les boirines de la Nit i del fred, com s'escampen i són ara resplendents de llum, perquè duen la pleïade

d'alats cantaires que avui baixaran envers tots els homes senzills, és a dir, homes de bona voluntat.

Oh! Nit de Nadal harmoniosa, perquè tot el que viu, suspira i mor, canta un «virola» del Cel, i la dolça «Tornada» que ens darà la pau!...

Era la mitja nit! Un xic astorats, els pastors qui guardaven les ovelles sentiren una música suau que venia de Dalt! Amatents, oïren les dolces paraules d'una «tornada» nova, i tan formosa, que restaren encisats i corpresos!...

Ensems, d'aquell «Glòria in excelsis, Deo!», un àngel els digué: «Es nat a Betlem! Un Infantó diví! El trobareu, embolcallat en la pobresa, damunt la palla!... Aneu-hi, i adoreu-lo!...

I heus aquí que el gran estel misteriós, d'argentada cabellera, es posà al davant dels pastors, guiant-los pel camí vers un punt de l'horitzó!...

Llavors deixaren els ramats adormits, i la munió de pastors i vallets davallaren per les dreceres gebrades, i cadascú hi duia una petita ofrena...

I trobaren la mare, amb el Nen, i pogueren adorar-lo!...

No! No és cap rondalla de pastor... És la Vinguda meravellosa d'un infant... de silenci, de vellut i de llàgrimes, qui, per això, era Déu!...

Els seus presents són tan pobres com els donants: un anyell petitó; un pot de mel; un formatge blanc; una plata de crema; un pa bru; una coca de mantega; tot són coses tendres, dolces, amables, familiars; mes que en són d'agradeses i importants en la vida tranquil·la dels humils!...

També les bestioles són ara al primer terme! L'aviram virolada, cofoia dels seus quiquiriquis sonors, estridents! La mula esquerra, i el bou mansó, d'ulls innocents!... Els ocells qui reflexen; i el gos fidel, arraulit vora la llar...

Oh! Nit de Nadal resplendent! Nit de simplicitat! Nit de les coses petites, dolces, íntimes!...

Albada i Nit d'infantesa! Nadal!

FLOR DE NEU.

N A D A L E N Q U E S

EL DESEMBRE CONGELAT

El desembre congelat
confús se retira,
Abril de flors coronat
tot el món admira,
quan a un jardí d'amor
naix una divina flor
d'una rosa bella,
fecunda i poncella.

El mes de Maig ha florit
sense ser encara
un lil·li blanc tot pulit,
de fragància rara
que per tot el món se sent,
de llevant fins a ponent:
tota sa dolçura
a l'hort envoltura.

El primer pare causà
la nit tenebrosa
que a tot el món ofusca
la vista penosa;
més en una mitja nit
ve lo sol que n'és eixit
d'una bella aurora
que el cel enamera.

Quan l'aurora hagué parit,
lo sol, que ja eixia,
amb gran amor li ha dit:
—Veniu, vida mia:
preneu-ne, diví Senyor,
aquest calde de licor
d'una mamelleta
que per Vós és plena.—

Tenint la Verge en son pit
la prenda tant rica,
que ve fóra de sentir
quan li cantaria
una lletra molt galant
per alegrar a l'infant
d'una dolça boca,
obra de Déu tota!

Arribaren els tres reis
amb gran alegria,
adorant el rei del cel
en una establa,
oferint-li tres presents,
com son, or, mirra i encens,
a la Mare pla,
la Verge Maria.

Quan al temple lo portà
la Verge Maria,
un bon vell se n'alegrà,
cosa que admira
tenint-ne lo diví infant,
non dimittis va cantant
d'una vida santa
tant gran alabança.

Amb gran contento i amor
celebren el dia,
puix que lo diví Senyor
naix amb alegria.
Si no tenim més tresor
oferim-li nostre cor,
tota la finesa
de nostra firmesa.

LA CANÇO DELS OCELLS

Al veure despuntar
el major lluminar
en la nit més ditxosa,
els ocellets cantant
a festejar-lo van
amb sa veu melindrosa.

L'Aliga imperial
va pels aires volant,
cantant amb melodia,
dient:—Jesús és nat
per trauren's de pecat
i dar-nos alegria.—

Respon-li lo Pardal:
—Esta nit és Nadal,
és nit de gran contento.—
El Verdum i el Llué,
diuen, cantant també:
—Oh, què alegria sento!—

Cantava el Passarell:
—Oh, que hermós i que bell
és l'infant de Maria;—
i l'alegre Tort:
—Vençuda n'és la Mort,
ja naix la vida mia.—

Cantava el Rossinyol:
—Hermós és com un sol,
brillant com una estrella.—
La Cotxa i el Bitxac
festejen al Manyac
i a sa Mare donzella.

Cantava el Reietó
per glòria del Senyó,
infant amb bissarria;
la música pareix
el canari segueix;
del Cel gran melodia.

Cantava el Cotoliu:
—Ocells, veniu, veniu,
a festejà a l'Aurora,—
I lo Merlot, xiulant,
anava festejant
a la millor Senyora.

L'Estiverola, diu:
—No és hivern ni és istiu,
sinó que és primavera;
perquè ha nat una flor
que per tot dona olor,
en el Cel i la terra.—

Cantava el Francolí:
—Ocells, qui vol vení
a glosar melodia,
a veure el gran Senyor
amb son gran resplendor
dintre d'una establia?—

Cantava la Puput:
—Esta nit ha vingut
el Rei de Cels i Terra.—
La Tórtora i Colom
admiren a tothom,
cantant sense tristesa.

Pigots i Borroners
se'n puen pels fruiters,
cantant amb alegria;
la Guatlla i el Cucut
molt de lluny han vingut
per contemplà al Messias.

Cantava la Perdiu:
—Me'n vaig a fer el niu
dins d'aquella establia,
per a veure l'infant
com està tremolant
en braços de Maria.—

La Garça, Griva i Gaig,
diuen:—Ja ve lo Maig.—
Respon la Cadernera:
—Tot arbre reverdeix,
tota planta floreix
com si fos primavera.—

Cantava lo Pinsà:
—Glòria avui, festa demà,
Sento gran alegria
de veure el diamant
tan hermós i brillant
als braços de Maria.—

El Xot i lo Mussol,
al veure eixir el Sol,
confosos es retiren.
diuen:—Mirar no puc,
El Gamarós i Duc,
els resplandors m'admiren.—

LA NOSTALGIA ERRANT

PER LA

COMTESSA DEL CASTELLA

El bell mig de la plaça dels suburbis, el carro transhumant i ple de pòls es deturà; les frontisses rovellades i tota la ferramenta s'escrueixent; la porta del palau misèrrim s'esbatana, i surten Colombina, Potxineha i Arlequí; sense moure's de l'estrep, tots tres es miren la gran ciutat, qui llua a l'altra banda del riu, amb la resplendor de miriades de llums.

Colombina i Arlequí se'n van de dret al pont; Potxineha més s'estima estar-se a la taverna..., s'hi sent més abrigat...

Bibi dorm dintre el carro; «Emperador», el gos de la colla, llanut i brut, vetlla el son de l'infant; Bobo, l'hèrcules de broma, petitó, cepat, massís, mes amb cara de noi, s'acosta al llit del nin, el desperta, i aquest s'adona totseguit que l'home de les forces duu un tassó ple de llet que treu fum a les mans. Bibi, que tenia els ulls migclucs, els obre sense compliments.

Bibi és un saltimbanqui xamós de quatre anys; té els cabells rulls, rossos com l'or vell; el nas, arremangat; la boqueta, d'angelet. El seu sopar havia estat d'aquells que no enfiten, perquè no podia posar greix, si no volia que els trucs de Bobo se n'anesin en orris: Bobo, qui asseia Bibi a la seva manassa, qui el passejava dret sobre el seu cap, qui se'l penjava del dit xic, qui el feia saltar la corda sobre el seu ventre, qui el llençava a l'aire i l'arregljava pels peus... i totes les extravagàncies qui entusiasmaaven el públic i feien ploure la moneda a la safata de Colombina.

El noieta s'ha begut la llet del tassó d'una tirada; i, embolcallat amb la manta, s'incorpora, bo i mirant la cara de Bobo amb un gest que comprèn totseguit l'home.

—No hi són, Bibi, no hi són—diu, tot fent l'ullet càndidament—; han anat a ciutat... Per aquests vols hi ha poques cases: en una m'han dat la llet que t'has begut... i... hi he vist unes coses...

El petit esdevé un signe d'interrogació. Bobo segueix dient:

—Hi havia una sala gran, una vella, bona vella, vestida de reina; molts nens; una taula curulla de fruites; i un arbrissó ple de llums, joguines i potxinehes vestits de seda vermella...

—Com l'avi?

—Molt més bonics encara!...—diu Bobo, amb un posat solemne.

—Jo els vull veure!...

—No pot ser!—fa l'acròbata—han dit que esperaven el senyor Noel, i m'han tirat la porta pels nassos.

Bibi i Bobo senten un desconsol estrany, una nostàlgia indefinida; Emperador belluga la cua poc a poc i se'ls mira amb commiseració... Bibi intenta d'evocar belles coses qui escoltà de Colombina, mes són memòries confuses; aleshores era massa menut; bo i plorant, aprenia els trucs de Bobo, i li daven surres, i, algunes vegades, regalèsia, i sa mare li prometia contar-li «un conte...» I Bobo? Què pensa? No pensa res. Agraïx aquell do material amb tota la seva ànima de bèstia humil, i recorda la sala il·luminada, l'arbre ple de llusssors i els nens que esperen aquell senyor Noel...

—Bobo!—fa el noieta—, Porta-m'hi a esperar-lo!

Bobo resta estupefacte.

—A esperar? Qui?

—El senyor Noel! Porta-m'hi! El seguirem i entrarem darrera d'ell a la casa...

Bobo ho ha comprès; i un somris li talla la cara d'una orella a l'altra. Després, com un autòmata, cerca un farcell de roba; sense dir ni un mot, allarga a Bibi una peça de vestir que un dia havia estat nova i brillant; i ell es calça les malles; Bibi ja les duu; un a l'altre s'ajuden a enllestir-se. Ja estan; agafen una americana vellota cada-u i se la posen.

Ja són a l'aire lliure, que per ells és com un alè de vida, en sortir de la foscor i de la pudor del carro; se senten fins reconfortats.

On aniran?

Bibi pren la mà de Bobo, se'l mira interrogativament, i, a la llum de la lluna plena, la cara de l'infant esdevé un poema d'expressió, intens... Bobo, cavil·la que cavil·larà, amb una cara absurda, es pregunta per on tiraran: per fi, ja està dit: aniran per la carretera: per lla mateix on han vingut ells, arribarà el senyor Noel. I deixen el suburbi i el pont, i aviat són a la carretera, que talment sembla un camí tot blanc, entremig dels dos rengles d'arbres foscos i corponents.

Es una nit plena d'encís; el cel, de color blau-turquí, sereníssim, s'ha abillat de festa: totes les constel·lacions brillen, com diamants de rara bellesa; per sobre hi navega la lluna, qui és com un gran disc de nacre.

L'aire és fred, diàfan, immòbil; per tot, cel i terra, hi plana un silenci magnífic... S'oïen les petjades de Bibi i Bobo, qui fan cruixir la neu amb sonoritats còliques...

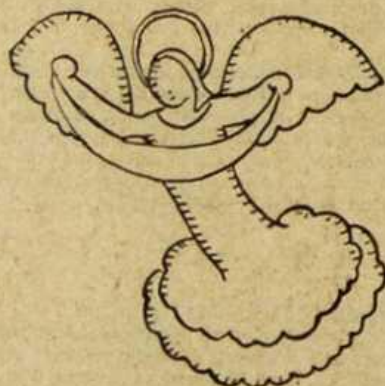
NADALENQUES

De totes les festes de l'any, de totes les festes de tots els calendaris del món, la més cèlebre i la més celebrada és Nadal.

A Catalunya, en tot l'any, no n'hi ha cap de tan esperada, i, un cop arriba, tampoc no n'hi ha cap que sigui motiu de tanta joia.

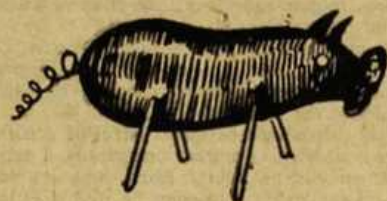
Nadal és una festa familiar: és allò que en català en diem una festassa, mot que no té cap altra llengua del món, i fins és més bé una paraula del lèxic popular, que no pas dels diccionaris, perquè jo no l'he trobada...

Nadal és una festa del poble, més que dels poderosos. Els humils la celebren més de cor, que no pas els rics, perquè és una festa l'origen de la qual radica en un fet de la més augusta pobresa... Jesús nat en un pessebre... L'amo del món, de l'univers, Senyor de cel i terra, qui no es conforma, ans ho vol així, néixer en un pessebre, ens ensenya on és la riquesa i el poder veritables: en la magnanimitat, en la renúncia del poder i la riquesa justament.

Ell, qui ho tenia tot, no volia res: només volia, oh ambició inaudita! tots els cors de tots els homes!

I, per això, donava el seu en penyora... se'l deixava prendre, i se'l deixava traspasar amb una llança; i quan sa Mare plora, li diu: «Per què ploreu, Mare? Per ventura no ho faig per vós, també?»

I l'Església no en celebra tampoc cap, de festa, amb tanta solemnitat; car en diuen tres en una, de Missa! La Missa del Gall!... La Missa de la Fe perduda!... Perquè Sant Pere negà Déu tres vegades, i el Gall cantà; recordant aleshores Sant Pere el que Déu li havia dit que faria abans el Gall no cantés...

Nadal, festa de festes! Festa magna, festa humana i festa divina; festa qui té el privilegi que fins les guerres la respectin!...

Per Nadal, els homes en lluita abaixen les armes!...

Per Nadal tothom fa festa!

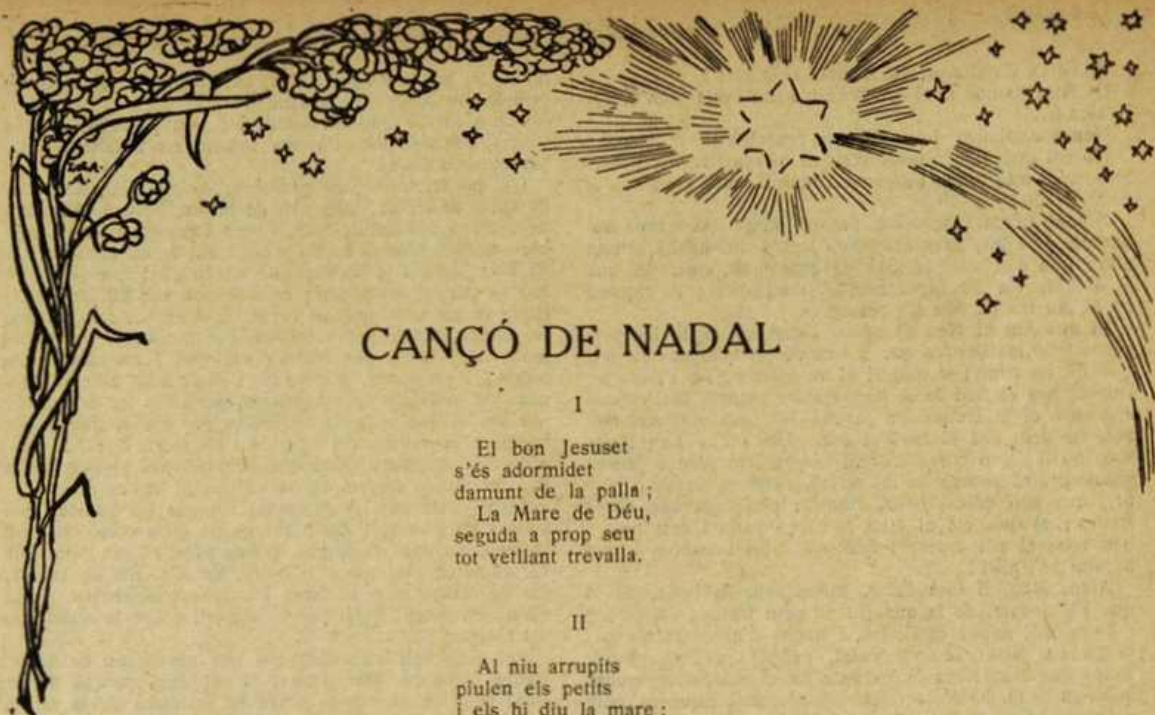
Nadal, festa de pau al cel i a la terra!

Nadal, assemblea de cors, d'esperits, d'ànimes!

Nadal, que el món esdevé un pessebre immens, en adoració ecumènica al primer Rei Catòlic de debò, al Rei de Dalt i de Baix! Jesucrist, Fill de Déu!

CANÇÓ DE NADAL

I

El bon Jesuset
s'és adormidet
damunt de la palla ;
La Mare de Déu,
seguda a prop seu
tot vetllant trevalla.

II

Al niu arrupits
piulen els petits
i els hi diu la mare :
«Piuleu ben baixet,
que el bon Jesuset
s'és adormit ara.»

III

Sentint aquest prec
tots clouen el bec
i en el niu tot calla ;
I el bon Jesuset,
ho i adormidet
fa la mitja rialla.

APELES MESTRES.

ADVERTIMENT

Des del número pròxim LA NURI tindrà 20 pàgines. El paper de les cobertes serà millorat i la secció de Modes i figurins serà ampliada.

La senyoreta Maria Sala entra a formar part de la nostra Redacció i serà l'encarregada d'aquest treball. A primers d'any anirà a París i des de allí ens remetrà les cròniques i figurins de les darreres novetats de la temporada.

També per a les labors hem pogut aconseguir la col·laboració de la senyoreta Conxita Anglada.

Demés hi haurà una Secció de viatges i una biografia de persones cèlebres.

Els que s'hagin suscrit a LA NURI no els hi augmentarem el preu ; i els que ho facin avans del 31 de Gener pròxim ho tindràn amb les mateixes condicions. Pas-sada aquesta data, la subscripció serà : 5 pessetes els sis mesos i 10 pessetes l'any.

El preu, però, només serà augmentat de cinc cèntims, o sigui que es vendrà LA NURI a 20 cèntims exemplar.

Santa Claus!

CONTE AMERICA (I)

Que Blovyman Livingstone havia assolit plenament els seus desitjos, prou ho deia i afirmava la seva fesomia, de barba i ulls grisos, enèrgics, nas prim i dret, i un aire aplomat que feia ressaltar més la seva elegància extremada en el vestir. Els seus amics solien dir que sempre sortia de la capsa.

Sí; havia arribat al pinacle de la fortuna; i no sols n'estava convençut, sinó que prou l'hi demostrava l'enveja que sentia remorejar al voltant seu; l'actitud amb què era escoltat en les juntes i comitès, en emetre les seves opinions; el gran nombre d'invitacions que rebia i les mostres d'agradança de les joves solteres i de llurs mares, qui no descansaven un dia de fer-li entendre que a la seva sumptuosa demora hi mancava... alguna cosa...

Assegut, una tarda glaçada del mes de desembre, al seu despatx de la «Banca B. Livingstone», s'afanyava en computar xifres en uns llibres, grans i petits, oberts sobre la taula de caoba. Llibres i xifres eren examinats detingudament; amb els llavis apretats, treia notes i més notes, mentre els escriptors, paret enllà, asseguts en tamborets, amb el nas tocant els llibres, miraven de reüll, impacients, ara les manetes del rellotge penjat sobre una porta, ara la finestra i els flocs de neu que queien a pleret, en silenci, darrera els vidres...

—Aviat sortirà, resteu tranquil!—anava dient el comptable-apoderat, home de cara plàcida i mitja edat.

—Fa tres hores que ens diu el mateix, senyor Clark!—exclama un dels joves.

—Què dimoni hi fa, allà dintre?—afegeix un dels altres.

El senyor Clark, després de donar una ullada al despatx del «principal», mira el rellotge, i prossegueix el seu treball amb tota la persimònia.

Mentrestant, Livingstone constata que el balanç de l'any era representat per set xifres majestuoses, que realitzaven els seus somnis... Ara sí que podria anar amb el cap ben alt, mirar fit a fit els homes, fos qui fos, o, si li plaia, girar-s'hi d'esquena...

Feia un any que un dels seus amics, Ricard Trelane, en veure que rebutjava la invitació a una caca, perquè, segons li deia, tenia molta feina, li havia dit que ja era prou ric amb el mig milió de dòlars que posseïa, essent solter i sol. I Livingstone li contestà:

Clark no volgué saber-hi res, i manà a la nena que l'esperés al carrer, davant la porta.

El milionari, per no passar davant d'ells, sortí per la porta falsa de l'escala; però, abans d'arribar al carrer, no tingué altre remei que topà amb la petita, qui, bo i esperant el seu pare, s'eixugava la cara, plena de llàgrimes... L'esguard que llençà al banquer el deixà pulveritzat.

—Serpeta!—pensà.—Si pogués, em faria bocinets... i això que els mantinc a tots!...

Ja no nevava; sentia migranya, i estava las. Una mica d'exercici li faria bé: feia temps que treballava massa; per això havia assolit la xifra que ara anava dibuixant-se, davant d'ell, sobre la neu...

—He fet una bestiesa, d'anar a peu!—pensà al cap d'un quart que caminava.—Aquests badoes que van pels carrers, em fan nosa!

Malgrat del fred i la nevada, els carrers es veien atapeïts de gent, com si hi celebressin una gran festa. Era un tribut que pagaven a la infantesa. Els qui passejaven, en conèixer's es saludaven i es donaven les «bones festes». Per tots costats, al mig del carrer, i a les botigues inundades de llum, es veien joguines i llaminadures. L'ànima de Nadal surava en l'aire. El milionari, ni menys es donà compte de la solemnitat que vivia, i no el deixava avançar. Provà d'anar per la calçada, i els automòbils, camions i altres carruatges l'obligaren a fer tals ziga-zagues, que més d'un cop veié la vida en perill. Llavors, fugint d'aquella gatzara, s'endinsà per un carreró i sortí a un barri més modest. Tampoc podia transitar-s'hi: les tendes i els magatzems, enc que no tant luxosos, resplendien, però, de llum; i dintre i fora s'hi veia bullir la gentada, sorollosa, agressiva... I la quitxalla, qui sempre juga als jocs que son un destorb i un perill per als vianants, l'amoinava amb els seus crits i les seves corredisses...

—Per què serveixen les escoles, els asils?—murmurà.

El malhumor de Livingstone augmentava: jamai ho havia vist tanta gent bruta, tanta pobrissalla...

—No puc més, no puc!—digué.

I se'n tornà a casa, on entrà tan furient, que ni la vista de totes les riqueses que hi tenia li van calmar l'excitació.

Assegut d'espatlles a l'escalfapanxes, però, la caloreta va reanimar-lo. Havia fet malament, molt malament, de sortir amb aquella humitat, i de trepitjar la neu. Se sentia las. No treballaria més; aquell dia.

—Per què? Si ja he aconseguit aquella xifra... Jau-me!—cridà.

—El senyor—digué, entrant, el majordom—soparà aquí?

—No; ni aquí ni fora d'aquí!

—El senyor està malalt?

—No; estic cansat, només. No rebis a ningú, sigui qui sigui. Deixeu-me tranquil, avui!

Livingstone, en dar aquesta ordre, oblidava el bon Clark, qui, en acudir a la cita, es va veure després, i se'n tornà a casa seva.

I mentre el comptable era rebut amb gran joia, entre els seus, qui esclataren en hurres! i es veia negre per convencer la mainada que sortissin fora per tal d'esperar el pas de Santa Claus i, de passada, ell guarniria l'Arbre de Nadal, el milionari somniava, arraulit vora la gran xemeneia, en el Nadal, qui tenia oblidat, en els Nadals de la seva vida de nen, d'estudiant pobre, i en el Nadal d'estudiant mimat per la seva mare, i en el Nadal del seu amor ple per la Catarina Trelane, i sentia gelosia de pensar en aquella solitud...

—Prou!—digué, bo i deixondint-se.—Prou! Jo també vull passar el meu Nadal, aquí, a casa meua; vull fer un sopar de Nadal! Caldria invitar els amics. Quins? Però si no en tinc, d'amics! D'allò que se'n diu amics íntims perquè acceptessin una invitació a corre-cuita!

I llavors es recordà de la mirada rancuniosa de la nena dels rinxols d'or, amb capeta vermella i capell vermell, i de la seva carona mullada de llàgrimes.

—Com m'ho faria, ara?...

El rellotge gran del saló tocà les deu.

—Només són les deu?... I jo que em creia que feia una centúria que havia sortit del despatx!... Els nens, i les nenes, avui, solen estar llevats encara!... Potser hi seré a temps, anant de pressa!

I, alçant-se del silló, s'abrigà i sortí.

Passava un trineu; Livingstone cridà l'auriga, li donà una adreça i pujà. El cotxe, en arribar a un carrer apartat, ple de casetes amb jardinetes, s'aturà davant d'una d'elles.

Tot muntant, el milionari, els graons de l'escala, arriben a les seves orelles rialles, crits picaments de mans i tota mena de mostres d'alegria. En tocar la campaneta, es fa un greu silenci primer, i després se sent la veu del senyor Clark, qui diu:

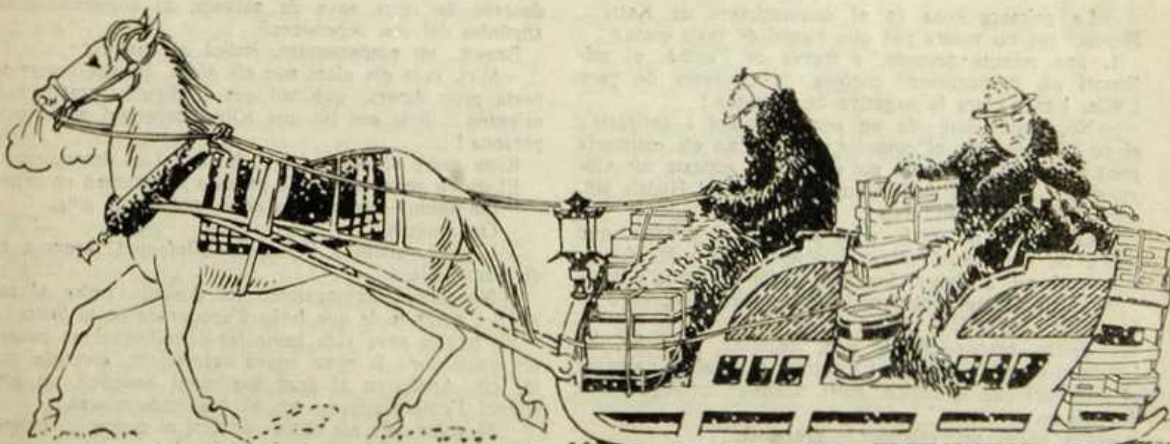
—Prou burgit, a dormir! Qui sap si és ja Santa Claus la qui acaba de trucar, i se n'anirà sense deixar-vos res.

Continuà el silenci; s'oïren unes passes, i després, en obrir-se la porta, una exclamació:

—El senyor Livingstone!

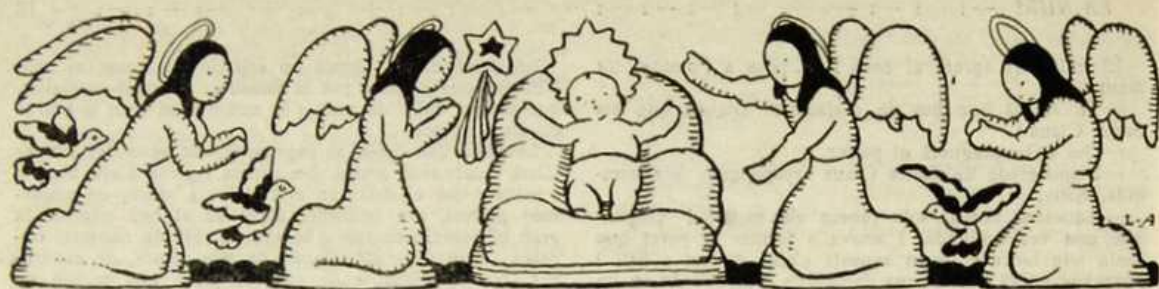
Introduït a una saleta molt petita, el milionari, a qui havia deixat sol el comptable, per anar a despulgar la quitxalla, observà que hi havia gran desordre i veié en un reconet un arbre de Nadal, del qual penjaven joguines de cartró, cintetes barates i confitures resseques.

En Clark, en tornar, digué senzillament:

CANÇO DE BRESSOL

Lletra de Mn. Cinto Verdaguer

Música de N. L. A.

CANT

A B CALMA *pp*

Men-lres Ma - ri - a bre - ça - va y ves - li - a

PIANO

pp

son ros y ten-dre Fi llet que no dorm, per-que no plo - re, nien ter-ra s'a-nyo - re,

mf

dol-ça li can-ta dol - ce-ta can-çò:

dim. e rall. ten.

TORNADA
un po' mes viu

No plo-res, no, Ma-nya-guet de la Ma - re,

rall. ten. *p*

ppp *rall.* *MES PO A PO* *molt expressiu*

no plo-res, no, que jo canto d'a-mor Ca-da gron-xa-da't da-

pp

Ped *

-re u-na a-bra-ça - - da ca-da a-bra-ça-da un be-set a-mo-ròs;

cres. *poco rall*

mes ros-ses tre-nes se-ràn les ca-de-nes, niu yal-co-ve-ta les

cres. *poco rall*

ten. *TORNADA* *piu mos viu* *cres.* *dim.*

a-les del cor. No plo-res, no, Ma-nya-guet de la Ma-re, no plo-res, no, que jo can-to d'a-mor.

p

Ped *

UN PRESENT DE NADAL

(HISTORIETA)

A la Margarida no li agraden gens ni mica els porres i el peyagons.

Su li agrida trobar la misèria al seu camí, i si algun cop s'hi toca, per força, se n'aparta.

La seva mama, principalment per aquesta duresa de sentiments de la seva filla, li diu, sovint:

—Quan seràs una dona feta, com t'ho faràs per no veure les doguetes que ens vulguis?

—Ah! No deixaria que se m'acostés cap porro, sigui qui sigui, ni que truquís a casa meua!

—Ja ho veus!... Escolta, i si, en atribuir a gran, et faldes la fortuna? Com t'ho faries, maza?... No veus que aleshores, sense meda de viure, tu també hi series, una pobre? I hauries de demanar als altres allò que tu no tingues; i qui sap si t'hi faries, de caritat!

Llavors comprendries el mal que te fa el cor dels pobres necessitats, quan tu n'aparies i els mires d'aquelles maneres.

La Margarida no les enemicia aquelles paraules de sa mare; ni comprenia que a ella pogués faltar-li mai res de tot el que tenia ara; ni li cabia al cap parlar que la seva pobra podia canviar; i s'hiluyava per anar a jugar amb les seves nines, que en tenia moltes i boniques; perquè la Margarida, encara que la té deu anys, la que més li agrada de totes les diversions, és jugar amb les seves nines.

Els clar, doncs, que ella no hi juga com si tingués cinc anys; allò que li agrada més és creure's que n'és la mare de totes elles.

I aquestes nines, per ella, són com si fossin nenes.

de com; i s'hi entredí i els enemicia com han de seure's i com han d'estar en societat; les crida pel seu nom, perquè totes són hantades; fa veure que estan malalts; i les culda i els diu que no es desgaixen, que es reben; i a més, ella els fa els vestidets i els capells; i sempre les fa la snar d'allò més ben abillades.

Un matí, sa mare entra a la cambra de la Margarida i li diu:

—Vols venir amb mi? Comprarem coses, moltes coses, sap?

—Sí, sí, que vull venir amb tu, mama!

—Sí, Apa, cura; després, posa't el barret, i anem!

Des minuts després eren al carrer mar i riu.

El sol d'hivern, bon sol que no fa, aquell jorn, l'hiu, ho i escalfava els qui passejaven i cavallat l'atmosfera de la rosada. La ciutat semblava abillada de festa. Els ocells cantaven com si donessin gràcies a Déu d'aquell bon dia.

Nadal era prop. Pòris i grans l'esperaven, Torrell estava tip de fred, plua, vent i neu!... La Pasqua n'era, doncs, la compensació. Les llars onceses, el cent de glòria.

Aquell cel blau, com el mantell de la Verge Maria; aquell sol tot hot; que tot vestia de foc, semblava dir que al Déu benia la terra... I una ella homes-tossin bona.

La senyora Ristal, mare de la Margarida, caminava de pressa, com si el temps li fugís per l'altra punta de carrer.

Aquell matí en diu una de cap.

—On anem, mama?—fa la nena.

—Aviat ho sabràs, corrento!—fa la mare.

—Però per què correm tant? Que ens supera sigui?

—Sí! I ja que tens tantes ganes de saber-ho, t'ho diré, on anem: a casa d'una pobra dona que ha perdut el marí, i ha quedat amb una nena de tres mesos.

—Si ha sé, no vine!—fa la Margarida, tota empistada.

La mare, qui sent això, li diu a la seva filla:

—No, no, saps què et diré? Que si has vingut amb mi, ha estat perquè jo puc i des manar-te; i pel que fa a les teves paraules i els teus posats, n'hi ha prou!

Ho sent?... M'has entès?... Apa, doncs!

La Margarida, tot i callant, té un malhumor de mil dimonis; i és que, de passada, és una trobada.

Camina de mala gana, fins encara, i l'orgull no la deixa ni respirar. Que n'és de llesta, la Margarida, quan la aquetes rebuquies!

Entre empentes i rodolons, arriba a casa de la pobra vídua, qui s'acaba a l'últim pis. Entren a la cambra i mobiliat es compon d'un llit, una taula i dues cadures, tot molt vellat. Al costat del llit hi ha una cendra que cunda la criatura. La pobra mare iu malalta de pobresa i de tristesa.

—Què fem?—pregunta la mare de la Margarida, tota amorosa.

—Ja ho pot veure, senyora!—fa la infelicitat.

—Aquesta menuda?—repren la visitant.

—Es un bonica, i tan bona, la pobriusona, que ni deu res, no es queixi...

La senyora Ristal s'hi afeix i on està la criatura i li fa uns quantes murgafures. La bona nina li somriu...

Fa uns galones!... Tot ho mira; i els seus ulls, oberts de ben a bat, no deixen res per veure. Per fi es mira la Margarida, qui sembla que es commou. La misèria vista de prop, aquella pobra dona malalta, i aquella criatura innocent, tan tendra i tan riallera, li tocat el cor...

I les llagrimes li cauen galles avall, i, vaja, la no pot més; s'acosta al llit, pren la nena als seus braços, com si fos una nina de les seves, i vinga fer-li fèstons i petons i dir-li coses.

La seva mare està contenta; fa aconseguir el que ella volia; de passada, comprén tota els motius del canvi que s'ha fet en l'esperit de la Margarida.

—Podeu guardar la nena encara, uns quantes dies?—pregunta la senyora Ristal a la veïna.—Mira: aquí hi ha un bitlet de Banc per les coses més argües! Ara, a veure aquesta menuda?

—Estic a les seves ordres, senyora!

Quan la mare de la Margarida vol retornar a casa, la seva filla no se'n sap avenir.

—Mama! I ara hem de deixar-la aquí, aquesta nina? Mira-tola, que n'és de bonica! No me la deixes emportar? Jo la cuidaria d'allò més!

—Bah!—fa la seva mare, amb una ironia que la nina no comprenia.—No veus que és una pobreta! Ai, no, no; val més que te n'aparies! T'amotinarà massa!

—No, mama, no! Si la l'estimo! Mira, mama; si tu ella sembla que t'ho demani! Què farà, ella, aquí, amb la seva mare malalta?

—Filla meua!—fa la enyora Ristal.—Ara m'agrada! Així, així et vull jo! Bona, compassiva, amorosa!

I la Margarida mai més no va fer ganyotes de menyspreu en veure gent pobra o desgraciada. La seva mare, al cap d'uns quantes dies, tornà a casa la pobra jóia i feliç saber a la veïna a la qual ella creia s'havia convertida en la proveedora de la nina rossa i riallera.

—Quina llàstima que no sigui meua del tot!—exclamava, de vegades, la mare de la Margarida, en mirar-se la filla de la vídua malalta.

Les campanes, din-dan, din-dan, brandegen... Es Nadal! La malinada és freda, però plena de joia! Se sent cantar:

Sol, solet,

vina'm a veure,

vina'm a veure;

sol, solet,

vina'm a veure,

que tinc fred!

La Margarida, en tornar de l'Ofel, sent que la minyona la crida:

—Senyoreta, senyoreta! Cultiu, vingui! Miri, aquí, a la sala, hi ha una sorpresa per vós!

La noia, en dues gambades, entra al saló, i, oh! què veu! Damunt la taula del mig hi ha un bressol nuat, embolcallat en un núvol de glassa color de rosa; i, al voltant, palla que sembla d'or; i hermes, i fruita, raima, confitura, neules i altres lluminades.

I ara? És això?

I, en atansar-hi, quedà corpesa; havia sentit un ploriment més retende que tot el món!

I ara! D'on surt aquest plor?

Resulta, s'hi acostà del tot.

Ja n'aparta les glasses i veu el que li fa noia, i, per fi, dins del bressol, hi veu... la seva nina rossa, dels ulls tancats i la cara riallera...

Oh! Aquesta vegada sí que la Margarida plora de joia, d'emoió...

I la seva mare, que havia obert la porta poc a poquet, per veure com anava la cosa, entra del tot i anà a abraçar la seva filla, ho i diu:

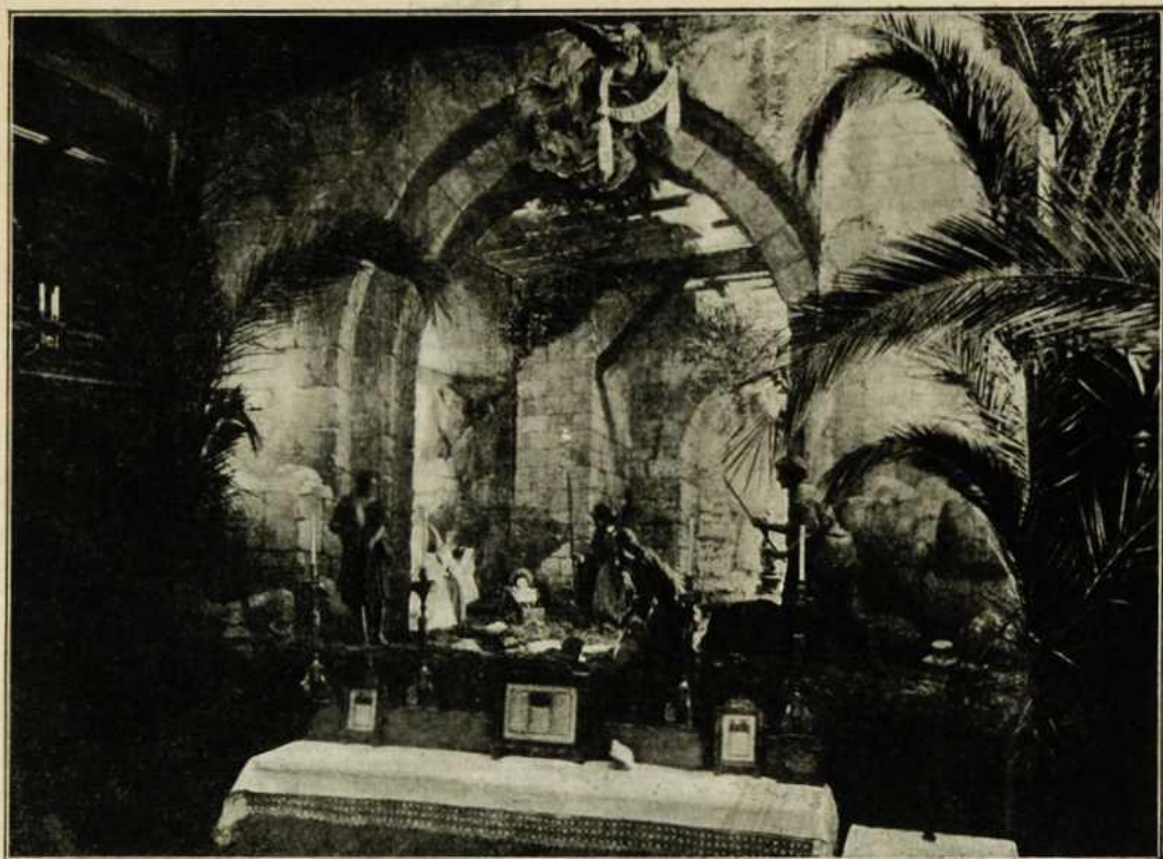
—Ja que veig que ets tota una altra, i que estàs curada del teu orgull, he pensat que aquest present del Pare Noel t'agradaria força! Pren aquesta nina! Mira-tola, que n'és de bonica!... És pobra, però! Mes el Senyor, el Diví Infant, sat nit com la d'aur, va mixer, i va mixer pobra, per lliu un pessebre, palla per marxalla, i tot per volguers les mirades de tothom... Tu cuida aquesta nina nova que jo te'n faig present, i quan sigui grandeta, ensenyà-li, com jo t'ho he ensenyat a tu, d'estimar els humils, els qui tenen breura del que a tu et sobra!

I la Margarida, sense oblidar del tot les seves nines de cartó i de porcellana, ara es cuida de la nina rossa dels ulls tancats i la cara riallera; i la no la es-catalha en veure els pobres i els vellets desgraciats; i tot els dies, d'una manera o altra, fa acte d'agraïment a la seva mare perquè li ha fet conèixer una cosa que ella no sabia: la joia, el gust d'estimar els altres, subreït els qui són per sota nostre en medis materials de vida.

Din-dan! Din-dan! Jous és nat! I el cor de la Margarida és nat també un sentiment nou; una virtut; la caritat, l'amor al pròxim; la flor més bella i més olorosa i més grata a Déu!

I per això el Pare Noel li ha fet el present de la més formosa de totes les nines que podia imaginar-se o somniar!

THENCALLOQUES (Contaite).

Pessebre de l'església de Sant Francesc, fet per l'Amadeu

L'AMADEU

Quantes vegades haureu sentir, pels volts de Nadal, aquest nom d'Amadeu, acompanyat de tota mena de d'admiracions i lloances, en llavis dels vostres pares, parents o amics, bo i ponderant les seves obres, tal volta les millors dintre d'un art que especialitzà el seu talent, amb gran fortuna?

Vosaltres mateixos, sense saber-ho, l'haureu alabat,

de cantell o de retruc, en embadalir-vos al davant de les figures de pessebre, personatges i animals, en les parades, cares, fines, artístiques, diguem-ho d'un cop, de les fires de Santa Llúcia, Sant Jaume, Nadal i els Reis, i els haureu trobat quelcom d'extraordinari, un caient de la terra, una elegància, una harmonia de colors, esblaimats, encisadors, i un realisme sa, més

de la dominació francesa l'any 1809, i emprengué el camí d'Olot als 54 anys, a peu, i, segons els uns, captant, en companyia de l'avi d'Apelles Mestres.

Un dels seus bons amics, En Francesc Bolós, ric propietari, de família antiga i distingida, fou la seva salvació. En la seva casa païral i senyorial visqué, treballà i exposà les seves obres, el seu amic essent també el seu Mecenat. Llevat el jou francès, l'enyorança el portà altre cop a Barcelona, on visqué encara, treballant amb entusiasme, quatre anys més; llavors fou que la fama seva arribà al punt més alt.

Si voleu admirar obres de l'Amadéu i sentiú afició per les coses d'art, no us mancaran ocasions de fruit l'emoció estètica. Barcelona en posseeix moltes, de produccions seves, importants i formoses totes! Així, si aneu a la parròquia de Sant Jaume, hi trobareu un Sant Bru, de factura admirable, junt amb altres imatges del mateix autor; a Sant Just, una Santa Teresa; a la Col·legiata de Santa Anna, el grup, ple de bel·leses, de dita Santa portant la Verge Maria als braços, i Sant Joaquim; al Pi, la Mare de Déu dels Desamparats, inspirada en la seva muller, Magdalena Buxadell; a l'església dels infants orfes, el cèlebre Sant Sant Jeroni; una mare de Déu del Carme, i un Sant Antoni que l'infant Jesús acaricia amb ses manetes, a casa d'En Bulbena.

A Castelló d'Empúries, la parròquia conserva una Verge en el seu Primer Dolor; l'església de la Mare de

Déu del Turó, d'Olot, vàries obres, i a més un Sant Crist i una Verge de la Pietat.

Com ja us he dit abans, les joies, que formen escola, de l'imaginer de pessebres, en aquesta especialitat, constitueixen la seva obra cabdal. D'això n'és mostra, primerament, per les seves proporcions, l'execució de les estàtues, de grandària monumental; el Naixement, propietat de la Parròquia de Sant Francesc de Paula, de Barcelona, el qual s'exposa, cada any, per Nadal, i és l'admiració de tothom; i els pessebres, entre altres del Baró d'Esponellà, de l'època de «Joventut», les figures que té En Bertran i Musitu i la portentosa col·lecció que forma el «pessebre» propietat del senyor Bulbena, obra cabdal, tal volta una de les més valuoses, fines i detallades, i una de les darreres que laborà el seu cisell, la qual, embadalits, fa uns quants dies, admiràvem, dolent-nos perdre de vista aquella demostració magnífica d'un art sincer, delicadíssim, ric de detalls de tota mena, català, essencialment català, obra del gran imager, el ciutadà honorat, l'home de bé, bon pare i excel·lent marit, l'estel del qual brilla amb llum pròpia en el firmament artístic, d'aquest Amadéu que tant heu sentit lloar, qui morí l'any 1821, a Barcelona, respectat, admirat i plorat, i que deixà encomenat segons el seu darrer testament, que el soterrassin en «lo ras dels terraments de la Parròquia de Sant Martí de Provensals».—C.

JOCS INFANTILS

EL CORREU

Les jugadores s'assenten fent un cercol lo més gran possible per tal de que en el mig s'hi puga correr fàcilment. Una d'elles es col·loca, dreta al bell mig.

Es fa una llista de viles i pobles del mateix nombre que el de les jugadores; quiscuna d'aquestes n'esculleix una i s'entrega dita llista a la directora del joc, que es trovarà fóra del cercle.

Llavors, aqueixa, consultant la llista va anunciant a plena veu:

—El correu va de Barcelona a Girona, per exemple.

Les noies que representen dites ciutats canvien ràpidament de lloc per tal de que la que està al mig, de peu, no pugui ocupar-ne cap mentres estan buits.

—El correu va de València a Lleida o de Tarrés a Tarragona.

I cada volta va seguint-se el mateix procediment.

De sopte, se li ocorreix cridar a la directora:

—Tots els correus estan per el camí!

I llavors, a corre-cuita, amb gran xivarri les jugadores s'alzequen totes per a canviar de lloc ràpidament, procurant que el del mig mai no ocupi cap seient.

Si arriba a seure, pren el nom de la ciutat o poble del que ocupava la cadira i el que es queda sense seient va al mig del cercol.

Per a que el joc sigui més divertit i duri més estona poden tapar-se els ulls de la que ocupa el mig del cercol.

Després a totes les que han tingut que anar dins del cercol, poden ésser castigades amb la penalitat que solen senyalar-se en el joc de prendes.

Heu de saber, infants, que en aquell país de la nostra veïna França, que sobre el mapa sembla un nas molt gros guaitant cap a l'esquerra i que porta el nom de Bretanya existeix una bella tradició de Nadal que va acabar per estendre's per tot el món, fins arribar a Catalunya. I això fa que avui jo us la pugui contar.

Doncs, bé; en aquell país bretó, i entre dos altíssims espadats de roca, fa molts i molts anys, hi havia un petit poblet de pescadors que no vivien d'altres guanys que aquells qui la mar volia donar-los. Era un poble molt pobre i desolat, però en ell la gent hi era bona i piadosa, temerosa de fer mal i de desplaure el bon Déu, a qui devien aquella mar opalina d'on treien el pa de cada dia, el bon sol tebi a l'hivern i la fresca brisa estiuenca.

Aquell any, era arribada la nit de Nadal, tota negra de boires. Bufava un vent terrible, i la mar grondava amenaçadora com mai. En el cel no espuirava un estel, ni en les paoroses negrors de l'Oceà llucava el fanal de cap barca. Aquestes, tranquil·les, impassibles, dormien damunt el sorral, ben amarrades, lluny de la rompent de l'onatge, mentre els pescadors, al voltant de les llars enceses, qui més qui menys, se sentien feliços fruitant la pau familiar i la bona escalfora d'un foc d'algues, les herbes marines que el mar, provident, deixava en grans quantitats sobre el sorral, i que, posades a secar, eren pels pescadors un excellent combustible. Aquella nit del diví aniversari, les flames blavoses i perfumades de les algues semblaven dansar més alegres que mai, com esperant la paellada de les tradicionals «crêpes» del Nadal de Bretanya. Heu de saber, ben-volguts petits llegidors meus, que les «crêpes» són una mena de truites planes i molt primes que es fan amb farina de blat, ous, mantega i sucre ben batuts.

A càl·l vell lu, aquella nit, per posar la paella al foc tothom esperava el retorn de l'avi i del pare, qui, ben coberts amb uns mantells de tela enquitranada, se n'erren anats, vulgues no vulgues, a donar un tomb per la platja, a veure si la barca nova, batejada aquell matí amb el nom de Santa Anna d'Au-

ray, era ben amarrada lluny de l'embestida de les ones.

El pare i l'avi tardaven; i quan un dels néts es disposava a anar a cercar-los, la porta s'obrí, i el vell lu entrà en la cabana, el front contret i la pipa apagada, portant una greu nova.

—Fills: us cal venir tots amb mi cap a la platja. He avisat tots els companys que he pogut, tornant cap aquí: a mar s'hi veu una barca que no pot arribar, i està per perdre's, si no hi correm de pressa. El vostre pare és ja a la feina.

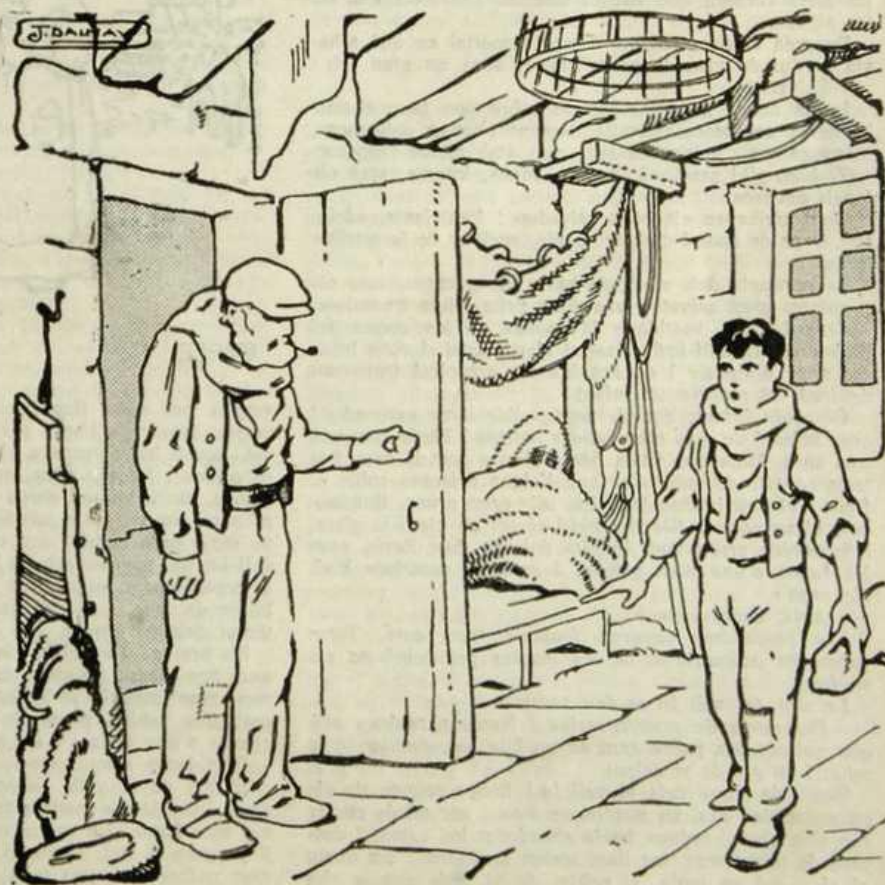
Sense dir un mot, empesos per una gran pietat, tots els reunits a la cabana per festejar la Nit santa, abandonaren la Har, i, ben embolicats en mantes i caputxes, seguiren l'avi pels carrers foscos del poblet.

Mig quart després, a la platja s'hi havia congregat tot el poble. La nit era negra com gola de llop, i els bramuls del vent, units al furios ronc de l'Oceà, causaven gran feresa. De tant en tant, al fons d'aquell horitzó tenebrós, eixia la resplendor d'un llampec blau, i aleshores, damunt l'aigua es veia dansar, com una esclafa de nou, una barqueta dels tripulants de la qual sols se'n distingia una taqueta blanca, entre tanta fosquedat.

Per moments, una onada immensa l'aixecava en l'aire per a llençar-la en un abim; i aleshores, creient la barqueta engolida per sempre, els crits d'esglai en la platja dominaven la tempesta... i això que n'havien vistes tantes de tempestes, les bones gents del poblet bretó!

Els homes, parlant, concirosos, anaven d'ací d'allà, concertant-se, triant entre totes la barca més lleugera i més resistent.

De sobte, sonà un crit poderós que portà un esglai mortal a tots els cors, ja tan encongits.

—Dins la barca hi ha una dona i una criatura!
—Santa Anna d'Auray, patrona de Bretanya!—clamen les dones, bo i flectin els genolls.—Santa Anna, la bona, ampareu-los, salveu-los!...

Com podia ésser, Senyor?... Una dona i un infant sols en la barqueta lluitadora, abandonada a la fúria d'aquella mar desencadenada!

Els homes no s'hi volgueren pensar més. En menys de cinc minuts, tingueren apartada la barca nova del vell lu. Hi lligaren una llarguissima corda del cap de la qual s'agafaren homes, dones i infants, i la vararen a l'aigua amb grans treballs, puix les onades la rebatien sobre la sorra. A la fi, aconseguiren els homes el seu propòsit, i, tripulada pel vell lu, sos dos fills i dos valents companys ben coneixedors de la mar i ses traïdories, sobre el lloc d'una onada, la barca nova s'allunyà mar endins.

Quins moments de terribles angoixes! Quines pregàries més fervoroses pujaven al cel en les negrors d'aquella nit espaventable! Passaren el minut, i passà un quart d'hora, i dos, i tres, llargs com segles per a tots aquells cors estrets per l'agonia, per tots aquells esguards fets en el misteri de les ombres...

Solament les immenses franques d'escuma s'estenien com breus plinzelades blanques, sobre el sorral, amb un soroll d'infern...

Allà, al lluny, no llampegava tant sovint, i ja no podien els pescadors seguir des de la platja les peripècies de la lluita... La barca desconeguda no era gaire lluny, i els mariners que s'havien llençat a salvar-la coneixien prou els revots de les roques, els indrets dels esculls; mes la fosca intensa feia més dramàtica la situació. El fanal de la barca salvadora desapareixia per moments; però als pocs segons tornava a aparèixer més lluny com un estel vermell que dansés damunt l'esvalotament de les aigües.

Després d'uns moments d'espera mortal en què s'havia perdut de vista la petita claror, sonà un gran crit:

—Salvats!

I una onada geganta, portant sobre son lloc obscuro la barca salvadora, davallà damunt l'arena dolçament, maniyament, deixant-la allí, com amb pietós respecte.

Tothom s'hi precipità, homes, dones, infants, amb els fanals encesos.

Com arribaven els bons salvadors! Pantejants, adolorits, xops de suor i d'aigua salada, cruixits de la terrible lluita.

La barqueta dels naufragats havia desaparegut, mes els tripulants eren salvats; una dona vella i tota tremolosa, l'esguard atùit, vestida a la usança de les costes del Finisterre, faldellí brú, casaquí blau brodat, i cofia blanca, xops d'aigua; i en sos braços, arrupit i tremolant de fred, hi portava un infant.

Oh quin infant, aquell, petites llegendes estimades! quin infantó de més meravellosa bellesa! Tenia com uns tres anys. Duia una vesta llarga blanca com la neu, i la testa coberta de rulls d'or que l'aigua aplacava sobre el front i el coll immaculats. Els ulls eren grans, lluminosos, blaus com la flor del lil, i el cel en els dies clars, i guaitaven arreu amb infinita dolcesa. Sos llavis, com les fulles d'una rosa pàlida, i amb un somriure diví, figueren:

—Avia, estic content!

Les pescadores sentiren fondre's llurs cors. Totes volgueren despullar-se de les mantes per cobrir-ne els naufragats.

La veu del vell lu es féu sentir.

—Deixeu-se de manyagueries i bones paraules; allò que vol aquesta pobre gent és un bon loc, canviar-se la roba, i un got de vi calent.

Bon Déu! què deia el vell lu! Robes seques no els en mancarien pas, als naufragats; mes... per tal de córrer cap a la platja, tothom havia abandonat les cases, i després de tant temps, les llars serien apagades... En quant al vi... qui en tenia, al poble, de vi, més que la rica Susanna, la vella escanyapobres qui vivia amb el seu

nét a la casa blanca del recó de la platja... la única qui no havia volgut respondre a les veus de pietat que havien ressonat per la platja en aquells moments de perill!...

Oh! qui aniria a demanar-li a la vella que obrís la seva casa als pobres naufragats i als pescadors cansats perquè els donés un got de vi, d'aquell vi vell que tot el poble sabia que guardava com un tresor en el rebost? Qui fóra prou gosat per demanar-li un lloc vora la llar encesa per a l'atúida velleta i aquell infant més bell que l'estel vespertí?

Tothom es guaità en silenci, i ningú no es veié amb cor de trucar a la porta d'aquella casa qui, allí a la vora, blanquejava en la nit.

***

Els bons pescadors sentiren la tristesa amargar l'alegria del salvament dels naufragats. Tots ells recordaven les malvestats que al poble es contaven de la vella Susanna i del seu nét, d'ençà que en mal hora hi havien vingut a viure, tres anys abans.

Car eren forasters. Un dia, un vaixell havia desembarcat la vella i el seu nét. En el recó més arrecerat de la platja s'havien bastit un casal, i allí vivien, sense fer-se amb ningú. Del fill de la vella se sabia que na-

vegava per mars llunyanes en un vaixell que li pertanyia. Dos cops l'any, per la Pasqua florida i per Nadal, aquell home tornava al poble, amb un gros bagatge re caixes i farcells, que encauava amb ell en la caseta blanca, de la que en sortia al cap de dos dies per a reprendre sos viatges misteriosos. Ben bé del cert, ningú no sabia quin comerç era el seu; però el fill mitjà del vell lu, qui havia servit en les naus del rei, a son retorn al poblet nadiu, digué que el fill de la Susanna era un lladre de mar, i el seu vaixell, un vaixell pirata molt temut dels navegants.

Els bretons d'aquell poble eren tan bons i tan honrats, que, fins sabent tot això, mai per mai, ni en els dies de més gran misèria se'ls havia acudit l'assaltar aquella casa que sabien plena de tresors confiats a la única guarda d'una vella i d'un infant.

Oh! havia sabut triar-se bé el refugi, el pirata!

El nét de la vella Susanna tenia aleshores uns deu anys; mes ja sos instints de maldat es revelaven en tots els seus actes. Ell martiritzava tots els animals que se li posaven a tret, i era el seu més grat entreteniment tirar pedres amb una fona.

A cada viatge, son pare li portava grans gàbies plenes

d'ocells formosíssims, d'estranyes plomatges i de colors admirables, que romanien tancats en una immensa ocellera en el pati de la casa, muts i enyorant el sol, les palmeres i els grans boscos de llanes impenetrables de llur pàtria llunyana.

Quan rodava amb la fona als dits pels voltants de la casa, la mainada del poble fugia com esperitada... Ningú com el petit Mauri no sabia trobar els nius dels ocells de mar en els forats més amagats de les roques, i es complia a trencar-ne els ous, i fer-hi tota mena de maleses... Gavina o oreneta que giravoltés a tret de la fona malfactora, queia, ferida de mort.

El senyor mestre l'havia hagut de treure de l'escola a causa del seu mal comportament, i vivia sense amics ni companys, i temut de tots.

Si algun cop el mar s'havia endut alguna barca pescadora i havien restat en la misèria una vidua i uns orfenets, el bon senyor rector havia anat a trucar a la porta de la caseta blanca en demanda de socors per als dissortats. I si mai per mai la porta s'obria, de dins estant n'havien eixit paraules de crueltat.

Qui havia, doncs, d'atrevir-se a molestar la vella?...

***

Mes la nit era gelada; la velleta i l'infant semblaven defallir; les cases dels pescadors eren un bon tros lluny endins del poble; i allí mateix, tan propera, es veia la caseta blanca, les finestres de la qual s'alegraven de claror i el fum es veia sortir de la xemeneia. Aleshores el bon senyor rector, qui malgrat dels anys i les xacres havia acudit a la platja acompanyant sos feligresos, digué als pescadors:

—Fills meus! no hi ha més remei! totes les llars són apagades; a dalt, a l'església, no hi resten més que quatre gotes de vi per la consagració de la missa de demà... valga a provar una vegada més la caritat d'aquella gent!... Molt serà que l'infant Jesús no els toqui el cor, aquesta nit de Nadal.

I, seguint els passos del seu pastor, la gentada s'acostà a la porta que el sant vellet trucava prudentment.

A dintre la casa se sentí soroll.

—Senyora Susanna; vós qui teniu un bon foc en vostra llar, a les hores en què totes les demés són apagades; vós qui teniu un bon vi en vostre rebost i brou de gallina a l'olla, feu la caritat d'obrir la porta i donar aixopluc a una velleta i el seu nét qui acaben de salvar-se per miracle de la tempesta!...

Ningú no respongué a les paraules del rector, fora un lladruc de gos, des del fons del pati.

—Senyora Susanna, per caritat, obriu la porta!...

Tampoc aquesta vegada no obtingué resposta la veu tremolosa del bon rector.

—Senyora Susanna, en nom de l'infant Jesús que nasqué en aquesta nit per redimir els pecadors, en nom de la gloriosa patrona nostra, la Senyora Santa Anna, obriu, si us plau, que el Senyor us ho premiarà!...—Insistí la veu del sacerdot, bo i fent-se més forta.

A dintre, ressonà la veu esguerdada de la vella... S'obrí la finestreta reixada del costat del portal, i en la foscor de la nit aparegué la resplendor alegroia de la llar encesa, mentre un baf tebi i aromós de suculent viandes arribà fins als pescadors. I així parlà la vella malcarada:

—Deixeu-nos en pau!... No n'hem de fer res, nosaltres, d'aquells qui van pel món en aquestes hores i amb aquest temps!... No és el lloc dels infants ni de les velles, una barca en mig de la mar!...

—Senyora Susanna!—pregà el rector—, tingueu compassió... El bon Déu encomana la caritat!...

—Feu-ne vós, que és el vostre ofici, el predicar i assistir els pobres!

—Senyora Susanna! totes les llars són apagades; la velleta té fred, i el nin tremola!...

—Que li donin un bon fart de llenya amb un manat

de ginesteres—afegí la veu del nét de la bruixa—; ja veureu com li passarà el fred!...

I la finestra es tancà de cop sobre les rialles del poca pena d'En Mauri.

***

En aquell instant, oh miracle!, aparegué en la nit una claror estranya il·luminant les tenebres. El vent callà, i, de sobte, s'encalmaren les ones. Els pescadors, atuits, s'adonaren, aleshores, que la velleta naufraga i el seu nét resplendien d'una llum mística, dolça i diàfana com l'espurnejar dels estels. Veieren que la vella es redreçava, i que el nin, dret, en terra, al seu costat, somreia, amb els llavis i els ulls, d'una fàisó incomparable, divina, i que tot d'un cop, eixuts llurs abillaments, els voleiaven amb lleugereses d'ales. El rostre de l'àvia devenia resplendent, i el del nin, d'una formosor mai somniada; dels rulls d'or de sos cabells semblaven eixir-ne raigs de llum, i el seu esguard tenia la dolçor del sol d'hivern.

I el nin, amb veu més melodiosa que un cant d'ocell, digué:

—Veniu, veniu amb mi!—i estenia ses manetes rosades i pures—; veniu, jo porto en mi la Justícia i la Pau!

Els bons bretons, corpresos, muts, s'havien anat allunyant instintivament d'aquells éssers meravellosos qui, malgrat llurs esguards d'amor i llurs paraules dolces, els imposaven un respecte mai sentit. I formant cercle entorn d'ells, se'ls miraven esmaperduts: els homes, capell en mà; les dones, les mans plegades com a l'església, davant les imatges santes, i els infants, agafats a les faldilles materns, tots sense capir el que estava passant, però sentint en llurs cors quelcom que els deia que el Cel acabava de baixar a la terra.

***

La nit era devinguda d'una serenor d'estiu; la lluna i els estels brillaven com mai les havien vistes brillar els bons bretons. D'un cop, semblava que l'hivern s'havia transformat en primavera, i l'oreig marí portava fins aquell recó de món benèit, suauíssims sentors de flors desconegudes...

Mentrestant, l'infant místic, tot donant la mà a la velleta, anava caminant sempre arran de l'ona, seguit per tot el poble, qui vela el nou miracle d'una suau rosa de Nadal, que brotava de la sorra allà on havia peïtat el peu rosat i lleuger.

Oh la bona i mansa mar, pocs moments abans furiosa i bramuladora!... Com s'era tornada manyaga!... I tot bressant grans estols de gavines, ses ones venien lentes, transparents, acariciadores i blanques, a besar els peus de l'infant diví.

Aquest, aturat a frec d'elles, parlà al poble:

—Benaventurats els bons i compassius! benaventurats i benèits, perquè el regne del Cel els serà obert de bat a bat! Oh! bons bretons qui sabeu practicar tan bé la caritat, en aquesta nit, aniversari de ma naixença. Jo he vingut a veure-us, a beneir-vos, i a fer florir aquestes roques que mai han vist cap flor!... Bons bretons, sieu sempre piadosos i bons... i ara, guaitau, allà baix, com se compleix la Justícia del meu Pare!...

Callà l'infant, en tant sa mà divina senyalava el poble, l'indret de la caseta blanca. Tots els bretons en pes, es tombaren vers l'endins de la platja, i heusaquí, que veieren com el casal del pirata cremava com una pira gegantina que il·luminava tota l'encontrada, i dau-rava les aigües del Océa.

I d'aquella pira n'eixien cants d'ocells meravellosos i grans garbes de guspies de foc, qui, estenent-se per tots aquells encontorns, queien arreu damunt les roques, les vessants i els camins, com una pluja de gotes d'or que no es fonia!...

I no parava aquí, el miracle, sinó que algunes d'aque-

lles espurnetes, bo i entrant per les boques de les xemeneies, baixaven fins a les llars apagades i les tornaven a encendre alegrement... I les «crêpes» de Nadal, totes soles, en les grans paelles, devenien daurades, i en cada taula, apareixien suculets àpats, i gais cànirs de vi vell...

Ensems, damunt del poble resplendent, s'enlairava el cant dels ocells deslliurats i els vols de llurs fantàstics plomatges, semblaven paràboles de rutilants pedreries...

I el dia vingué tebi, serè, puríssim. El sol brillava com mai, bo i treient de les aigües cantadores i aquietades espurnes de safirs, de diamants i d'òpals...

Del miracle esdevingut la nit abans, el poblet bretó en semblava tot canviat; per tot arreu, entorn les roques grises, abans ermes i desolades, com per les vestants i els caminals, hi esclataven a milers, omplint l'oreig d'aromes, les ginestres florides...

De la casa blanca del pirata sols en restava un munt de cendres, entre les quals els pescadors trobaren un tresor en barres d'or i d'argent...

I heus aquí que aquella bona gent, agraïda d'aquelles

riqueses, bastiren dalt de l'espadat un temple molt bell en el que s'hi veneren encara avui les imatges de Santa Anna i del seu nét l'Infant Jesús. I davant per davant, a l'altra banda del poble, en un cap de roques que avança endins la mar, els bons pescadors hi aixecaren un gran far que serveix de guia als navegants.

Així començà la riquesa d'aquell poble...

Pel que fa referència al pirata, mai més se'l veié per aquells llocs, i se suposa que dins la mar, on tant de mal féu en vida, trobà també la mort.

I a conseqüència d'aquesta tradició, heus aquí que cada any, a França, la nit de Nadal, el bon Jesús deixa en les sabates dels nens qui esperen en les llars apagades el present de mitja nit del petit Noël, formoses joguines per als infants bons, humils i caritatius, i manats de vergues per aquells qui no deixen en llurs cors esclatar la flor de la compassió, més bella, més pura i olorosa encara, que la flor de les ginestres!...

Darrera la porta n'hi ha un fús.

Acabat, amén Jesús,

CARME KARR.

La Plaça del Nord de Gràcia

En memoria d'En JULI GARRETA

MATÍ DEL DIUMENGE
27 DE DESEMBRE DE 1925

A les onze, a l'Església de Sant Joan, de Gràcia:

MISSA APLICADA EN SUFRAGI DE L'ANIMA
DEL MESTRE

A dos quarts de dotze, a la plaça de Sant Joan:

Les sardanes,

A Juli Garreta ... .. E. CASALS

Juny ... .. GARRETA

les quals seran escoltades, devotament, sense ballar-les.

A les dotze, a la plaça del Nord:

SISENA AUDICIÓ DE SARDANES

PROGRAMA

Primavera ... .. GARRETA

La rondalla ... .. "

Somni gris ... .. "

La donzella de la costa, ... "

Dalt les Gabarres ... .. "

"COBLA BARCELONA"

Les sardanes, en cas de pluja, es tocaran a l'estatge de l'ORFEÓ GRACIENC, Astúries, 83

ELS DARRERS FIGURINS

Núm. 1.—Vestit de vellut «chiffon», guarnit de pell, «marabout», o «astracan» de llana; la faldilla porta els «godets» de la temporada.

Núm. 2.—Vestidet de «duvetina», colors vius; la bruseteta, de crespó, o fantasia.

Núm. 3.—Vestit de non, de dos colors, de «duvetina».

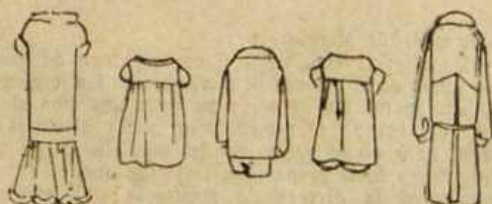
Núm. 4.—Davantalet de quadros fantasia, damunt un pantalonet de pana.

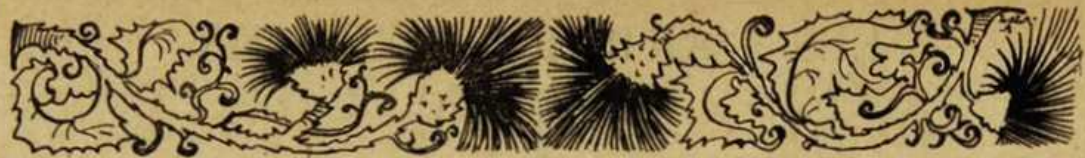
Núm. 5.—Vestit de llana, cordonet o «kasha», molt elegant. El cos és fet d'una peça llarga, amb fissions de seda; i el petit serà de «tussor» «beige» clar. La faldilla porta plecs amples; i un cinturó de pell lluent, com els botons, de galalita, completaran el conjunt.

Coll i roba de criatura petita, brodat amb fístó i punts d'embasta irregulars.

Pot fer-se tot blanc, o bé de colors vius; amb batista, «linon», piqué i crespó, segons es vulgui.

Fet més senzill, pot servir com a present de Nadal per la mainada menuda...

A FLOR DE LLAVIS

LLETRES

Vilaclara, 4 agost 19...

Estimada amigueta Nuri:

Abans que tot, haig de renyar-te perquè fa prop d'un mes que no m'has escrit. Diràs que degut als exàmens, no has tingut temps ni de pensar amb tu mateixa, però sàpigues que he estat en el mateix pensionat i sé que vol dir «no tenir temps». Amb això veuràs que es justifica el meu ressentiment; sembla que ja no et vulguis recordar de l'amiga i confident dels nostres temps de col·legiales.

Ja t'he renyat prou i em sento un xic més desfogada de la malícia que et tenia; ara, més descansada, tornaré a ésser la de sempre: l'amigueta que tant t'estima.

He demanat als meus pares que em permetessin invitar-te a passar amb nosaltres els dies de la festa major d'aquí, i no cal dir que ho han concedit amb alegria; per tant, t'esperem el dissabte vinent en el tren de les quatre de la tarda.

En aquest reconet de món hi estiuengen la Mercè Cases i l'Enriqueta Puig, antigues companyes que s'han alegrat de que t'invités i tenen ganes de veure't.

Com cada any, hi ha l'Enric Comes, de qui tantes vegades t'he n'havia parlat en el pensionat i després en les meves cartes. Em distingeix, està molt amable amb mi, i penso que aquest istiu arribarà ço que tant desitjo.

Crec no tindràs valor per a refusar i deixaràs per uns dies, a recó, els amohinos dels estudis, per a disfrutar de les delícies d'aquesta petita vila, que, fora de les mosques i la pols, ventatjes inseparables del estiu, és molt bonica i distreta.

Fins dissabte, volguda Nuri, al tren de les quatre; recorda-te'n bé. Serem a l'estació a rebre't. Adéu, i fins molt aviat.

Rep un petó a cada galta de la teva amiga

MONTSERRAT.

Barcelona, 9 agost 19...

Benvolguda Montserrat:

He rebut la teva carta, i em sap molt de greu que em jutgis de la manera lleugera que ho fas, creient-m'he oblidat de tu. No es així: he estat uns dies al llit de resultes, segons el metge, d'un accés d'estudis i treballs, però no en facis cas del que ells diuen. Ara ja estic llesta de la preparació, i el curs que vé (s. D. v.) començaré la carrera de mestressa; el meu somni daurat.

Estic molt contenta i agraïda a la amable invitació que remercio als teus pares i a tu, per la immerescuda atenció de què em feu objecte.

Pel que em dius, veig que van endavant els teus projectes amb el jove Enric Comes; me n'alegro, i et desitjo moltes felicitats.

No et vui escriure més, i així tindrè més coses per dir-te quan ens veurem. Tres dies de paciència, i ja em tindràs al teu costat.

La teva amiga que t'estima

NURI.

Vilaclara, 15 agost 19...

Senyoreta Nuri:

La seva presència m'ha fet adonar de la solitud i tristesa que hi ha aquí, tristesa que esdevé, en mi, pesant i aclaparadora quan no la veig. M'és impossible passar mes dies en silenci, i per aquest motiu m'he atrevit a escriure-li, davant de no poder parlar tots dos bella estona.

Tinc de dir-li moltes coses, i voldria que sols les sabéssim vostè i jo. Confesso que no havia estimat mai, i vostè és l'única dona que ha fet despertar l'amor que dormia dintre meu.

Aquest vespre hi ha una reunió a casa la seva amiga Montserrat, amb motiu del sant de la seva mama; espero trobar-l'hi i li prego cerqui una ocasió per poder parlar sense testimonis.

Dels seus llavis depèn la felicitat d'

ENRIC COMES.

Vilaclara, 21 agost 19...

Senyor N'Enric Comes:

No puc ja ofegar el penediment que sento per haver accedit a correspondre al seu afecte, sense tenir en compte que entre nosaltres hi havia la figura d'una víctima innocent, la visió de la qual m'acusa de fer-li traïció sota el mateix sostre que ella generosament m'oferi.

Renuncio per sempre més a ésser còmplice de vostè, i malgrat d'haver-li dit, en un moment d'imperdonable lleugeresa per part meua, que també l'estimava, he comprès el gran mal que fèiem a la pobreta Montserrat, qui, completament ignorant de tot, segueix dient-me la

seva amiga, i a vostè el seu estimat. Cada vegada que així m'anomena, la consciència se'm revolta i quedo avergonyida, sense que els precés d'aquesta criatura hagin pogut arribar a fer sortir dels meus llavis el dolorós secret d'un amor culpable que no pot florir en nostres cors.

Li prego, pel que més estimi, doni per no existides les nostres converses, i no insisteixi novament, puix seria en va.

Demano al cel que li faci veure que a qui ha d'estimar no es a mi, sinó a la Montserrat, qui sols té una esperança, i és el veure's unida amb vostè.

Desitjo que la faci ben feliç, i així podré tornar a dir-li amiga.

Obliidi'm.

NURI.

Vilaclara, 22 agost 19...

Senyoreta Nuri:

Sorprès m'ha deixat la seva lletra, que no esperava, després d'uns dies de grata recordança, que quedaran gravats en el meu cor.

Per les seves paraules entreveig la sublimitat d'uns sentiments, de la naturalesa dels quals mal he dubtat, i trossegades les meves més fàltaueres esperances, no per això deixo de comprendre la poderosa raó que l'obliga a obrar de tal manera, raó que reconec, bo i sentint en l'ànima l'haver estat jo el principal causant de la dissort de la seva amiga Montserrat.

Li demostraré la sinceritat del meu amor fent el que m'aconsella, encara que em costi molt desviar, vers una altra persona, l'estimació que li tinc posada, que si bé és certa la simpatia que m'inspira, no ha arribat a transformar-se en afecte.

Seguiré el camí oblidat del deure, i d'aquesta manera em faré mereixedor del seu perdó, podent vostè recobrar la tranquil·litat perduda per uns moments de disculpable inconsciència. Perdoni'm el mal que li he fet.

Molt respectuosament, als seus peus,

ENRIC.

Barcelona, 24 agost 19...

Montserrat, amiga meua:

Ja veus que, com qui diu, no he arribat a Barcelona després d'uns dies deliciosos passats entre vosaltres, i la primera cosa que faig és escriure't, tal com vau prometre.

No trobo paraules per agrair l'amable hospitalitat que m'havau donat, i et prego ho remerciis novament als teus pares.

Ara parlem de tu. Em vares encarregar m'interessés, prop d'En Comes, per la teua felicitat. He fet més del que et penses per lograr-ho; a la fi, malgrat tot, he sortit victoriosa. El posat indiferent i fred que li trobaves durant la meua estada al teu costat, no he pogut saber a quin motiu era degut, més no et preocupis; aquell núvol no tornarà a aparèixer al cel dels vostres amors.

Estigues tranquil·la i convençuda que el teu afecte es veurà correspost obertament, a no trigar gaire. Ell t'estima i et farà feliç; n'estic segura.

T'abraça la teua amiga de cor,

NURI.

En acabar la carta, d'un calaixet del seu tocador tragué un llibre de cobertes blaves; l'obrí i escrigué: «Dia 24 d'agost. He cregut tenir la Felicitat prop meu, tan aprop, que podia copsar-la amb les mans; més el cor l'ha allunyada emportant-se'n amb ella la il·lusió del primer amor. Amb tot, estic tranquil·la. Si he perdut la meua felicitat, almenys he ajudat a què Montserrat, la bona amiga, podés obtenir-la».

Les primeres ratlles eren escrites per mà ferma: les darreres perdien seguretat; la lletra esdevenia tremolosa, desigual.

En la pàgina d'aquell llibre hi caigueren dues gotes, com de rosada, que s'escamparen per sobre el paper, i la tinta encara fresca.

Nuri plorava...

OVIDI ESCALER I FERRÉ.

NADAL

Es Nadal! A l'hora que em llegireu, les campanes dringaran bo i recordant-vos, en la nit més joiosa i pòkita de l'any, la Vinguda del Messies; i el Pare Noel, de barba llarga, blanca com la neu, tot vestit de cotó fluix, i amb una mena de barretina de sucre, al peu de l'Arbre de Nadal, ple de joguines i llaminadures, repartirà els presents per les cases riques i els palaus dels potentats i els aristòcrates; pels establiments de Beneficència, i per les llars burgeses i modestes...

El vellet venerable, qui sembla nascut de la neu que cau del cel, ha vingut a escalfar-se al sol del Migdia, i, amb la seva tradició de les terres fredes del Nord, a substituir aquella, festa muntanyenca, vinguda del bell Empordà, qui reunia, entorn de la llar de les grans cuines, tota la mainada, asseguda a terra, sobre sacs o estores, i els grans, als escons...

I mentre la llenya, els tions més grossos de tot l'hivern, llançaven al fons de la xemeneia les flames vermelles, fustonejades de groc i blanc, la quitxalla donava cops al foc, tot cridant: «Tió, tió, c... turró!»; i de la xemeneia anaven caient turrons, confitures, botifarres, sabates, espardenyes, avarques, barretines, i una colla de coses pels petits...

L'Arbre de Nadal, rublert de tota mena d'objectes, avui representa el «tió» muntanyenc per tot arreu; i el «tió» només espurneja en algun reoniet molt llunyà, en les llars senzilles, tot llançant les flames, xemeneia amunt, cap al cel estelat i argentat per la lluna de la nit més poètica, més sonora i alegre de l'any!

En aquesta Pasqua de Nadal, com en les altres Pasques, hi fa un gran paper la manducatorià.

D'això us vaig a parlar.

No faré esment de totes les llaminadures i requisits que solen lluir sobre les taules, segons la importància o riquesa de la casa, la nit de la vigília, pel sopar dels qui van a la «Missa del Gall», o per l'apat de l'endemà, el gran «tiberi familiar»; prou ho diu la dita: «Per Pasqua i per Nadal, cada ovella al seu corral!». No cal parlar-ne de tot això; aquests detalls del Nadal van segons el gust, l'humor, la bossa i la «casa» de cada família. No en parlarem, doncs, però si us donaré alguna «recepta» de plats tradicionals, propis, generalment, i amb lleugeres variacions, de tots els països.

Els «plats» que manen, aquestes diades, són l'aviram farcida i rostida, sigui pollastre, gall, capó, polla d'Índia o indiote. Heus aquí alguna fórmula, que em sembla que us pot anar bé, encara que us haig d'advertir que les quantitats indicades són per guisar un indiote; si es tracta d'una polla d'Índia o d'un capó, amb la meitat n'hi haurà prou; i si és un pollastre, un gall o una polla tendra, amb la tercera part.

Indiote a la catalana.—Ben net, de fora i de dintre, es sala, tot refregant-lo amb la mà per fora i amb un pols de sal per dins; a més a més, s'hi tira una copa de vi ranci, xerec, «madeira» o conyac; s'enllarda amb tires de cansalada i amb trossets de tòfona; es posa una poma pelada al pap i es guarda en una plata, mentre es prepara el farciment.

El farciment es compon d'una carnissera de salsitxes; dues lliures de carn magra, de porc; una lliura de prunes claudies i mitja de pinyons. La carn es talla a trossets; s'hi afegeix mitja dotzena de fetges de gallina; ronyonets i una sang, tot picat, i se sofregeix a la paella, amb força llard; s'hi tira un vas de vi bo, i, a mig fregir, les prunes claudies i els pinyons. Ben saltat tot,

es va ficant dins de l'indiote, amb una cullera, i, un cop ple, es cus l'obertura amb un cordillet; es posa llard, a bocns, a l'au, i es fica al forn, que vagi fort, un parell d'hores; s'ha de tenir la paciència de girar i canviar de costat l'indiote, bo i recollint el suc amb una cullera i tirant-lo per sobre la bèstia; aquesta operació és de les més importants, pels efectes de la bona presentació i de la bona menja... Si a casa no hi ha forn, és convenient portar-lo a cà'l flequer, que el coqui; això ja ho saben les noies de casa...

Millor encara que al forn, l'aviram, es rosteix a l'ast primitiu, davant la llar, amb la greixonera al dessorra, o a l'ast de llauna, que feien servir els nostres avis...

Indiote, capó, «a la francesa».—El farcit, la preparació de l'aviram, és la mateixa: dues lliures de llomillo, dues de salsitxes, mitja de «foie-gras», i mitja de tòfones; tot sofregit, un cop tallat i trinxat, amb llard, i una copa de vi de xerec o madeira, en el qual, abans, poden haver-s'hi bullit les tòfones.

Advertiments.—L'indiote, capó, gall, o l'aviram de la mena que sigui, cal matar-lo un parell de dies abans, o tres.—El greix del rostit és costum de servir-lo a part, en una salsera, porta-salses, o en una tassa, també; el greix sobrant es guarda per l'endemà; i s'hi fa arròs, macarrons, fideus, o el que es vulgui, amb el que queda del farcit i del rostit... si en queda.

Una variant d'aquesta fórmula, o, millor dit, una afegidura, és la de posar-hi una o dues dotzenes d'ostres.

La sopa obligada, clàssica, d'aquesta diada és la de macarrons, cuits amb el brou de bullir les potes, el coll i altres rebuigs de la bestiola; a més a més, s'hi tira un os de vedella, un crostonet o una llenca de cansalada, un os de pernil, i el ramet de cebetes, julivert, api, pastanagues.

Ah! Amb la sopa, a part, és costum de servir, en una plata petita o en un plat de postres, formatge ratllat, si pot ésser de Parma, millor...

En aquestes festes de Nadal, abans, i en el dia dels Reis, en tota la Parròquia de Santa Maria de la Mar, els macarrons, la sopa, enlloc de menjar-la amb formatge, s'hi tiraven sucre.

El pagell amb suc.—Es un altre plat que es fa i es menja molt en aquestes diades. Net, el peix, i salat, es col·loca en una plata ovalada, amb una cullerada grossa d'oli fi, fregit abans, i l'aigua que calgui per cobrir-lo, no del tot; es fica al forn, que ha d'anar molt fort, i s'hi té durant sis o vuit minuts; i mentrestant, es prepara, dins un morter, una pasterada composta de pa ratllat, un gra d'all, julivert, ben trinxat, sal, pebre, un clavell d'espècia, dues cullerades d'oli, refregit, i s'allarga la pasta amb una copeta de vi blanc.

Tret el pagell del forn, s'empastifa amb la pasta, que no ha d'ésser molt espesseïda, se li fan tres talls, de través; es posa una rodanxa de llimona a cada tall, i cap al forn altra vegada, vuit minuts més. Després es treu i ja es pot servir.

Aquesta recepta és una de les que més escauen per guisar el pagell, tan popular en les diades de Nadal i Reis...

Una mica de torrons de tota mena, neules, un plat de crema o de nata; raim, xampany, i un vinet ranci, d'Alella o del Priorat, i el Nadal bucòlic s'haurà passat bé, i alegrement, que és el que us desitja el vostre amic

TAILLEVENT.

Epistolari

Volguda Gabriela:

Deixem per un altre dia la meua correspondència de nebodes, filloles i amigues, i ocupem-nos de vosaltres i de la vostra reunió projectada.

Molt ben triada la Festa dels Innocents per rebre les cosines i amiguetes que heu convidat, i molt bé que inviteu algunes noies de la dependència del vostre papa; jugareu al jardí o al pavelló, segons el temps que faci, i després servireu un «te» amb moltes lllaminadures... Tot m'ha semblat molt bé, menys això de servir un «te», pels volts de Nadal i a Barcelona... en plena tradició...

No cal repetir que el medi, l'educació, les circumstàncies i els viatges posen a certes persones habituds estrangeres i el gust de costums de fora... Però no és el corrent, sinó l'excepció. Les generacions que pugen ara seran familiaritzades demà amb els costums exòtics que poc a poc van arrelant per aquesta terra; mes no és possible que aquesta implantació i aquest arrelament siguin fets de cop i volta, i menys en tots els estaments...

Està bé que les noies de societat sàpiguen preparar un «te» i servir-lo; i que en sentin afició de prendre'l cada dia—que és dubtós—; però, per què imposar-lo a les que en prescindeixen, si no és com a infusió o sudorífic?

Espereu les filles, del caixer, de l'encarregat del magatzem, del «cap» de remeses, del «xofer» i de la dida... segons dius a la carta; i bé, què farien aquestes noies davant d'una tassa de te amb llet? Se sentiran cohibides, un xic defraudades, un tros molestes... qui sap.

No està bé que humilieu les petites invitades, qui, per ésser de situació modesta, mereixen la vostra atenció més exquisida. No, Gabriela; això no fóra bona estratègia de la vostra «saleta de rebre».

La persona qui invita i rep gent a casa seva ha de fer-ho amb la més gran delicadesa i cordialitat; ha de posar tothom «à l'aise», com diuen els francesos, i no infligir el suplici del «te» per pur snobisme a les nenes qui es «prometien» passar una tarda feliç.

Havem d'ésser sincers amb nosaltres mateixos, i no avergonyir-nos de les coses de casa.

El «te» és un gust adquirit als països on no se'n pren abans; i Anglaterra és el clàssic país del te amb llet; es el desdefuni i berenar nacional en totes les classes, i, no obstant, encara es pren, el «te», més i pitjor, en altres països de diverses maneres; i en això el clima hi influeix ben directament.

El «te» anglès, és a dir, pres a l'anglesa, és deliciós: fort, calentonet, amb un petit raig de llet, crua i freda, només. Se serveix en tassa gran, amb torrades de pa, mantega i confitura...

El demés és fantasia i lllaminadures per fer ostentació. Primerament, és l'autenticitat de les coses. El te és d'allò més nociu per a determinats temperaments i certs climes: malsà, perquè és molt excitant i poc adequat al viure d'aquí...

Quedem, doncs, que no se'n parlarà més de «te». En direm: ara volem donar un... «xocolata»... de gala! Tal com sona. Xocolata amb ensimada de Mallorca; coques de Vilafranca; casques de València; i encasats de Barcelona; nata i torrons de Nadal; massapà, etc.

La llumenera de cinc becs que hi ha damunt la calaixera del quartet del teu germà, baixeu-la per la festa i enceneu-la, amb aquells «pàmpols» d'aram i talc; i col·loqueu-la al mig de la taula, les estovalles i tovallons per al parament de la qual us els enviaré jo per paquet postal.

Ara, el vostre berenar serà com els que feien els nostres avis, a Barcelona i més enllà de Barcelona i tot... ells prenen xocolata amb canyella; vosaltres... amb vainilla...

Només us prego que no sigueu massa d'això que en diuen «menes «bien»»; sigueu senzillament agradoses, bones i senyoriwoles, tal como desitja la vostra

TIA ROSER.

Concurs de LA NURI

N'estem preparant un per primers d'any en el que hi podran concórrer totes les nostres llegidores.

Aquest concurs demés d'entretengut serà instructiu, i sols precisarà tenir una mica de bon gust per poder obtenir alguns dels premis que oferirem.

D'aquí poques setmanes en donarem mes detalls.

DEMANEU ALS REIS D'ORIENT

LES DARRERES
NOVETATS DE LA

CLINICA DE BEBES

3, BISBE, 3 - BARCELONA

GRAMOLES PER INFANTS
QUE CANTEN COM LES GRANS

NINOTS «S A B A» desllorigables, tots
tipus vestits a 11'50 ptes.

TRENS SUISSOS amb estació, senyals
i vies a 12 ptes.

PRESENTACIÓ ESPLÈNIDA
PREUS INSIGNIFICANTS

CAÇADOR FILARMONIC.
Novetat, automàtic a 8 pessetes.

HOLANDES AMB CARRET.
Automàtic 5 pessetes.

CIRIL·LO GRAN CAMINADOR, 5 ptes. :: MAINADERES AMB COTXET, 5 ptes.

CARAGOL AUTOMATIC, 3 ptes.

DRAC AUTOMATIC (50 cm. llarg) 14 ptes.

JOCS MAH-JONG TOT CEL·LULOIDE EXTRA A 10 PTES.
ATRILS DE NOGUERA A 1 PTA.

NOTA : La casa obsequiarà a tothom que ho demani amb un reglament il·lustrat d'aquest interessant joc.

formar concepte per les converses que van descriptes. Per retratar-los de eos sencer, no caldrà alegrir-ne gaire.

Fili d'una família que, el dia que ell va venir al món, comptava ja quatre generacions de metges, de pare a fill, en el mateix poble, i destinat, del punt i hora que va néixer, a ésser metge com el seu pare, i el seu avi, besavi i rebesavi, s'acostumà des d'infant a contemplar l'esdevinidor que la sort li tenia aparellat com la cosa millor, si no l'única, que podia concebre. La veritat és que des del centre on vivia no en podia imaginar d'altra, puix que, demés de la justa anomenada que el seu pare disfruïa en virtut de la seva professió, les propietats que posseïa, fruit del seu treball, de l'ordre i de la previsió dels seus avantpassats, i els honoraris que li rendia l'exercici de la medicina, tot plegat permetia a la família una vida no sols tranquil·la i desembarassada, sinó fins un passament gairabé enviable, i tal qual el disfrutaven les més riques i importants del terme. Veritat és que, en veure, més tard, que el món era un bon tros més gran del que ell s'havia figurat, comprengué que encara podia alçar més el vol, i que tant se valia com enterrar-se en vida el tancar-se en un poble, que sempre és un poble. Amb tot i això, bo i escoltant les reflexions dels seus progenitors, i fent-se càrrec que ell era el primogènit, i considerant que, fins a cert punt, ja tenia la carrera feta, i que de teules avall succeiria el seu pare; que, en fallar aquest, hauria d'atendre els afers i obligacions de la família, tot ben pensat, acabà per sotmetre's, bé que amb recança, a la voluntat dels que el posaren al món.

Ja es pot comprendre que tot això no fou sense lluita; tenia cabal concepte de les forces que disposava, i, bo i establint comparacions, comprenia que, amb sa ferma voluntat i ajudant Déu, podia arribar, enc que trepitjant espines i vencent desdorsos, a fer un gran paper al món; mes ell, dotat de bon enteniment i amb una propensió natural a beure les coses pel costat alegre, procurava rescabalar-se dels moments de malhumor que la lluita congriava en son pit, bo i empecessant-se estratagemes i entremaliadures pròpies de la vida d'estudiant.

Per exemple:

Existeix encara a Barcelona, en cert carrer que no cal nomenar, una casa d'aquelles de botiga i escalera que amb prou feines té d'amplària quinze pams; però siguin més o siguin menys, és el cert que l'escalera no passa de dos i mig; tres pel cap alt. Havent de passar pel davant d'aquesta casa amb molta freqüència, s'adonà, en certa ocasió, que l'entresol estava per llogar; i com sigui que,

transcorreguts tres mesos o quatre, anant un dia acompanyat d'En Fidel, advertits que encara era al balcó el blanc paper, que indicava seguir l'habitació sense estants, En Lluís agafà el seu amic pel braç i li digué:

—Anem a fer una obra de misericòrdia, és a dir, a donar una alegria a l'amo d'aquesta casa, qui, després de tenir tants mesos l'entresol sense llogater, deu estar d'allò més trist.

I en havent preguntat al de la botiga si l'amo de la casa hi vivia, i responent-li que si, al primer pis, se'n pujaren tots determinats a escaleta amunt.

—Déu us guard: sou vós l'amo de la casa?—preguntà En Lluís al qui obrí la porta, qui tenia tot l'aspecte d'un d'aquests menestrals qui, havent-se proporcionat un regular passament a força d'estalviar, amb l'intent de millorar-lo, es rodegien de privacions, i trinxen i retrinxen un xavo, i fins escurcen el violari, gastant allò purament indispensable per no morir de fam, i per calçar, vestir i altres excessos...

—Mentre Déu ho vulgui—féu l'home.—Què se'ls ofereix?

—Veure l'entresol, si és que encara el té per llogar.

—Amb molt de gust; si, senyor.

L'amo prengué la clau, baixaren a l'entresol i, un cop dins, els nostres estudiants veieren que es componia d'una saleta amb alcova no gaire grans, d'un requartet bon tros petit, d'una cuina com un armari i d'un menjador, passadís i antesala tot d'una peça, que tenia molt de fosc. El nostre Lluís començà de prendre mides, tirar ratlles i fer càlculs, ajudat del seu company, amb gran admiració del propietari, qui no podia capir el que tot allò significava, i a la fi, al cap d'un quart d'apuntar, amidar i fer números a la cartera, digué:

—La saleta amb alcova ja m'agrada: el que és el llit, menjador, rentamans, quatre cadires i calaixera, hi caben. No es pot negar; però s'haurien de pintar de nou; amb tot i això, no hi fa res que estiguin brutes, i dissimuli que parli tan clar: jo sóc fet així: al pa, coca; i al vi, aiguardent; si els tractes m'agraden, les pinto, i fins me les empapero. Endavant. El requartet podria ésser menys petit, però també ens en passarem; què dimoni serà que no hi capiga l'instrument! Del menjador no en tinc res a dir; si bé és fosc, en canvi, no deu haver-hi mosques; i no es pot trobar tot en aquest món. Pel que fa a la cuina, en havent-hi menjar, el de menys són els fogons. En una paraula, que el pis fa per mi, si el preu m'agrada. Quant ne demana?

—Tres duros al mes, pagats per trimestres i per endavant.

—Molt és: i amb sis durs cada tres mesos n'hi hauria prou; però el carrer m'agrada; el punt és centric, i per això no renyirem. Sols una cosa m'ha de fer, que a vostè no li costi gaire.

—Vostè dirà.

—Molt senzill: eixamplar l'escala.

—Què dirà?

—Que m'eixampli l'escala; no gaire: cosa de mig pam.

—Home, això és impossible.

—Vostè la cara d'haver estat sastre.

—Per servir-lo, i encara ho sóc.

—I, doncs, home, ja veu que costa poc.

—Al, carau! Encara em farà riure! Que es pensa que es tracta d'eixamplar una armilla o d'allargar unes calces?

—Si mig pam no és res, i ras ant una mica d'aquí, i retallant una altra mica per allà, no val ni el treball de pensar-hi.

—No pot ser, home, no pot ser. Que no veu que s'hauria de fer la casa nova?

—I, doncs, com vol que hi passi?

—Al, al! No hi ha passat per pujar?

—Oh, jo ral, prou, com que no tinc panxa; mes, i l'instrument? Jo em guanyo la vida sonant el bombo, i la veu que no és cosa de pujar-lo i baixar-lo pel balcó. En fi, si no pot eixamplar l'escala, no em puc quedar el pis. Perdoni'm i passi-ho bé.

I els dos companys se'n anaren, escala avall, rient com dos plaques, mentre el pobre home, tot balancejant el cap, es convencien que havia estat objecte d'una brometa d'estudiants.

Un llibre se'n podria escriure de les facècies empescades i excusades per En Lluís. Mes l'ésser bromista, i fins capdancer, no era obstacle perquè s'aprofités com el que més, fins el punt d'ésser un dels més distinguits de la Facultat.

Això: els seus sentiments nobilíssims, en virtut dels quals més de quatre vegades havia ajudat fins amb mà pròdiga, és a dir, a l'extrem de quedar-se sense un xavo, amb els diners que d'imaginatòis li enviava la seva bona mare, per cafès i diversions, els que, estudiants o no estudiants, sentien veritable necessitat; la seva adestresa en jugar al «pallot» i la «trenta-una», que jugava als billars del Café Nou de la Rambla, en la qual cosa sols l'avançataven En Peret i el «Gorrion», celebres billaristes de

ginava que havia eixit amb la seva, veu que la volta se li acluca. «Mustaux m'heu al manobra»: para esquemeta i aguant-la, que vaig a cobrar».

I quan amb els quarts a la butxeta, abans de passar mitja hora, anà l'amo del forn a innovar-li que la volta estava ensulciada, li respongué com si tal cosa: «I doncs, que voltes que durs etriament? Tot ha de tenir fi en aquest món».

Nova rialla de part dels estudiants.

—Me creguin: seguit En Bial: pugui a cavall, toquin, i abans de cinc paruosostres els hauran abastat.

Tot es féu com disposà l'experimentat Bial, i cavalcant En Fidel en el roci, en la mansa somereta l'eixebat Lluís, empenyeren carretera avall fins arribar al punt on desemboca el camí, mig carreter, mig de ferradura, que devia conduir-los al poble de sa naixença, que si al lector no li sap greu, batejarem amb el nom de Mirabell.

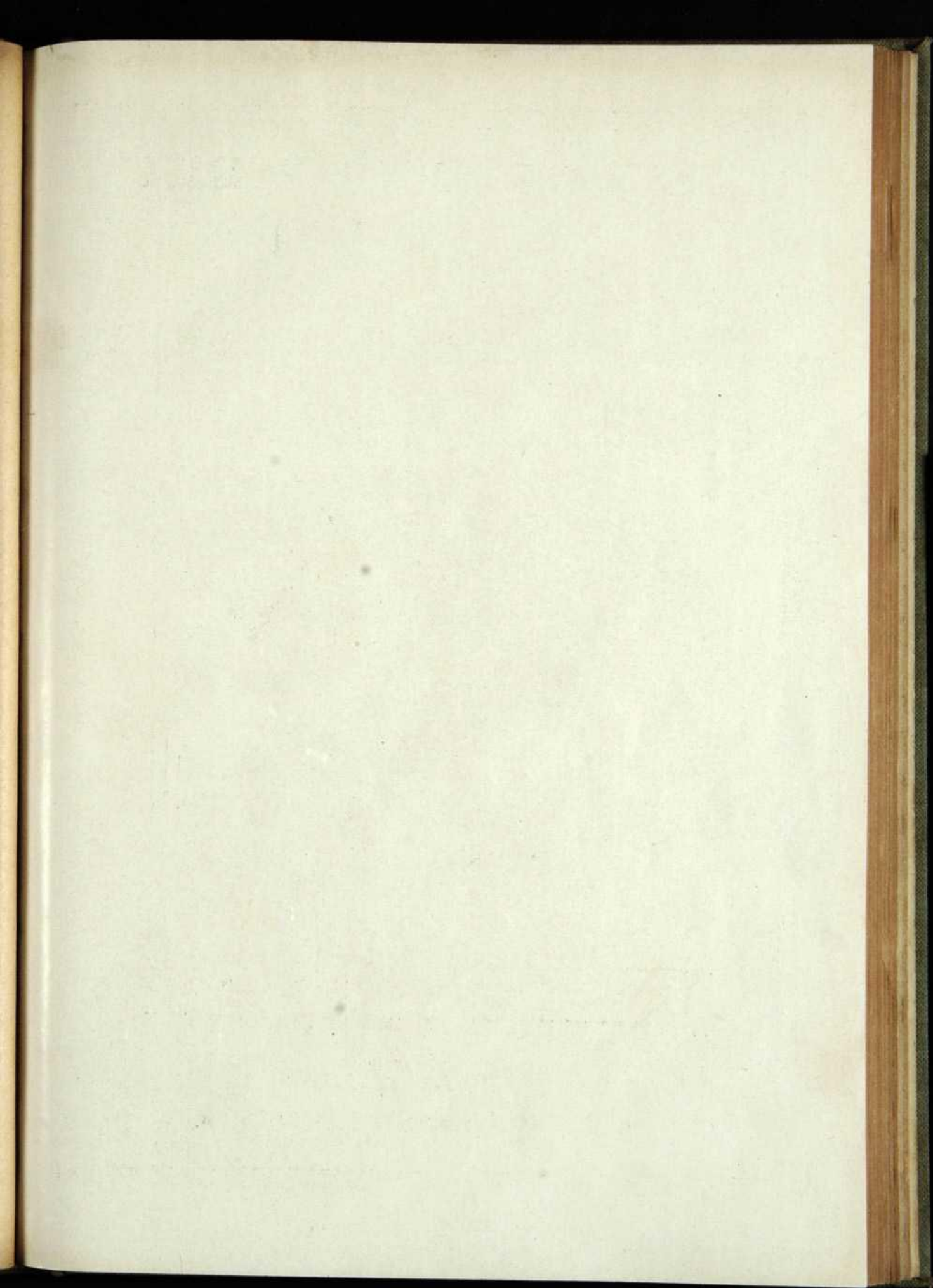
III

BOSQUES A LA PLOMA

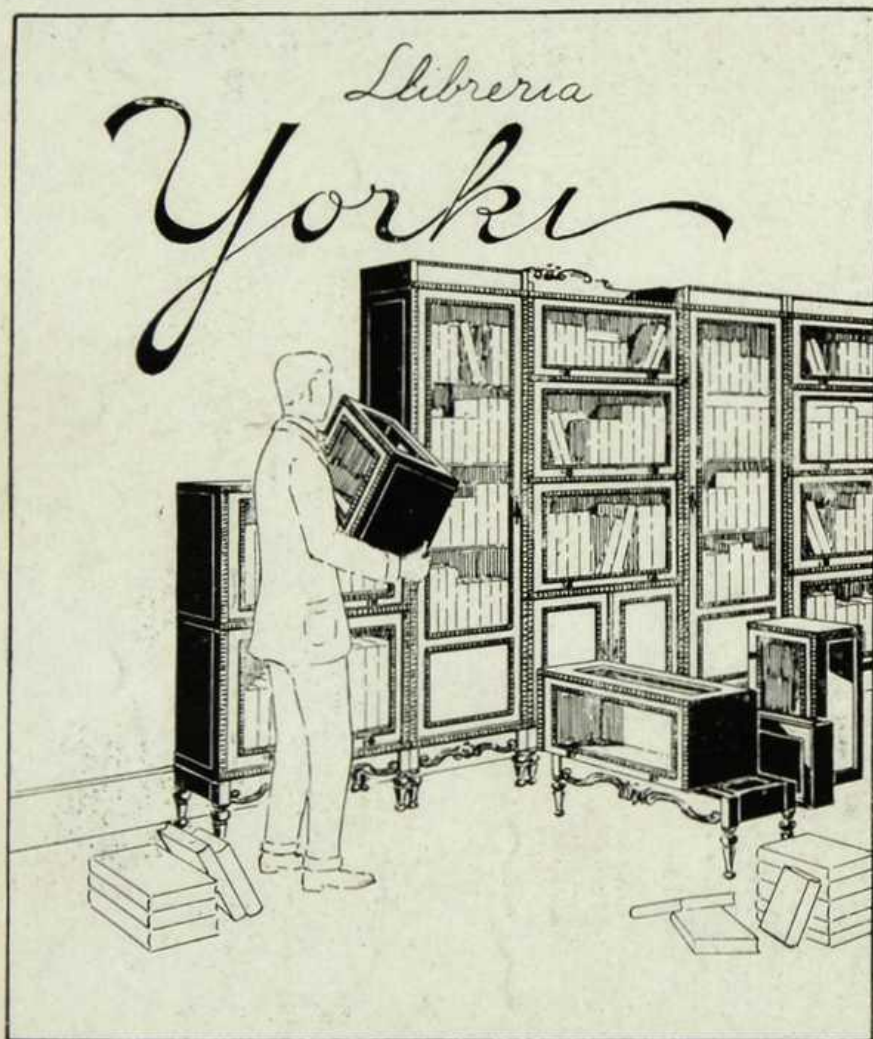
De bona gana acompanyaríem aquells dos jovincels que, rublert el cap d'illusions i sobreixint-los del cor la dixta, se'n anaven a passar les vacances a casa seva; mes tenint en compte que no ens compensarien la fatiga els feilicissims acudits dels dos discrets estudiants: les dites agudes i contes de tots colors, que, segons ho portava la conversa, referia el simpàtic Bial: les breus i compendioses respostes del benaventurat «Trumpixu»: ni els crits i replicons amb què fou rebuda la cavalcada, tan bon punt penetrà en el poble, pels menestrals que treballaven en l'interior de llurs botigues, i les fadrines que, cantant cançonetes, costien a l'entorn dels verilladors, aprofitarem l'estona acabant amb quatre tocs el bocqueig de les figures que van presentades, i consignat alguns extrems, dels quals és impossible prescindir, per a la cabal intel·ligència d'aquesta tendra, exemplar i fidelíssima història.

I puix el primer que hi té paper, enc que no sigui el principal, és el fill del senyor metge, per ell podem començar.

Del seu caràcter franc, alegre i expansiu, se'n ha pogut

LLIBRERIES I MOBLES DE DESPATX YORKI

Es pot engrandir sense necessitat de desfer-se dels mobles comprats

VENDA: EN ELS MAGATZEMS DE MOBLES I LLIBRERIES :: DEMANI EL CATALEG

TALLERS DE MOBLES REIG

ENRIC GRANADOS, 21 :: TELEFON 2085 A.